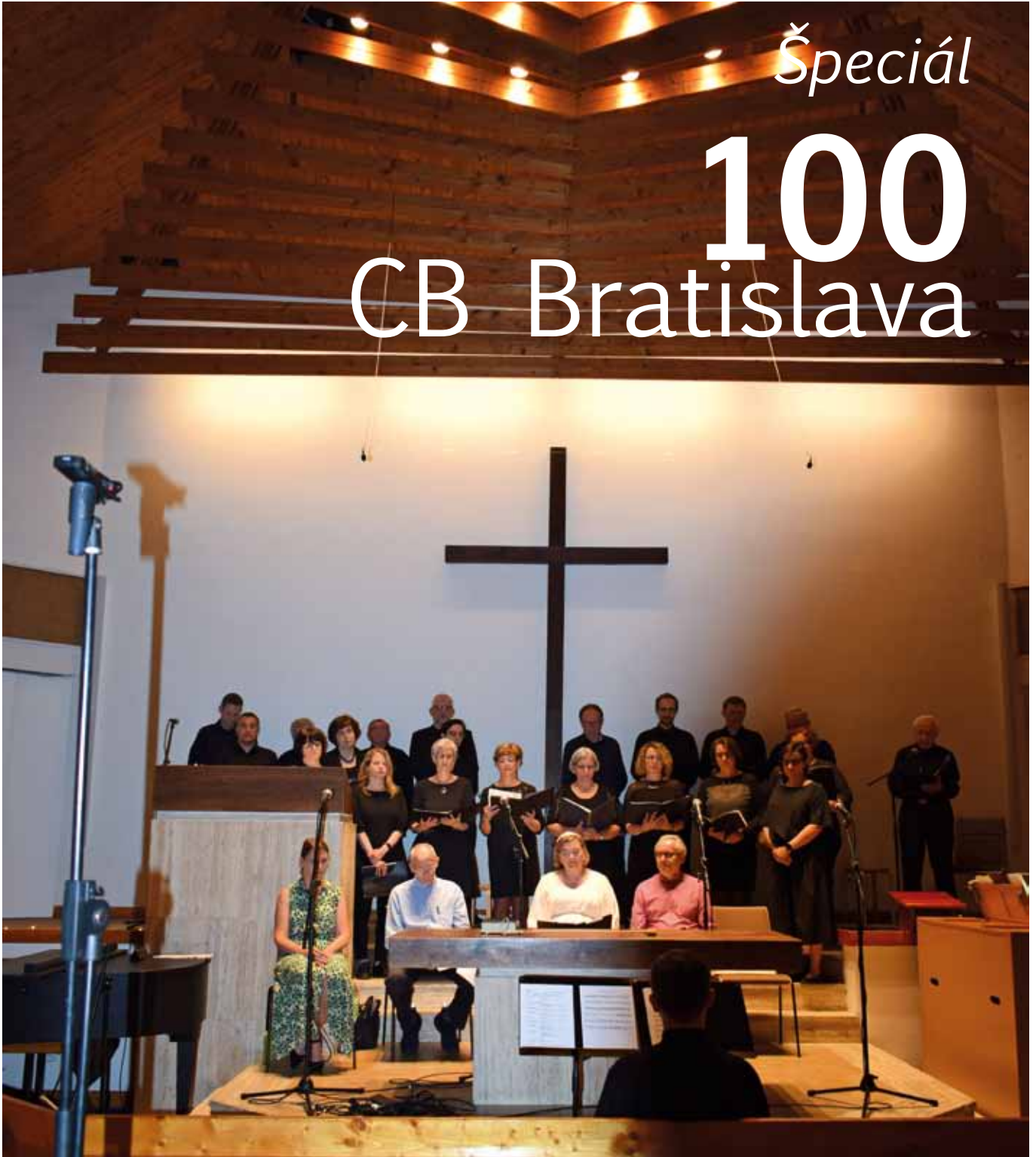

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVII. ročník ● 10/2024

Špeciál 100 CB Bratislava

O B S A H

rozhovor 4
**VIEST ZBOR K NOHÁM
KRISTOVÝM**
P. Kučera/B. Piatko

téma 5
**100 ROKOV
CB BRATISLAVA**

o slávnosti 9
Kristína Uhlíková

história 11
J. Uhlík, M. Uhlíková,
J. Komrska

homília 18
M. Mitana

pozdravy 21
K. Hůlka, D. Pastirčák

Ester 22
S. Krupa, J. Nagajová,
K. Uhlíková, P. Kailing

spomienky 26
D. Krupa, R. Krupa,
Š. Markuš

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2024

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Čestný člen: Štefan Markus

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 23. 10. 2024 **Tlač:** Alfa print, Martin

Predná strana obálky: B. Piatko: Ester

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

EŠTE NIKDY STE NEŠLI TOU CESTOU (JOZ 3, 1 – 17)

MARTIN JURČO, emeritný kazateľ CB

Kniha Jozua začína povoláním nového vodcu. Jozua mal previesť Izraelský národ do nového domova. Písmo hovorí, že na Boží pokyn odišli z Egypta a na Boží pokyn kráčali do zeme, ktorú Boh zaslúbil ich predkom. Nik z nich tam predtým nebol, nik z nich o tejto krajine nič bližšie nevedel. Ani prvý vodca Mojžiš, ani jeho nástupca Jozua. Jediné čo vedeli bolo, že je to zem, ktorú im pripravil Boh a že to bude ich domov. Išli za vidinou slobodnej a úrodnej zeme. Verili, že Boh pre nich pripravil to najlepšie. Teraz stoja na brehu rozvodnenej rieky Jordán. Majú prejsť na druhú stranu. Ale ako? V tomto ročnom období dažďov bolo v Jordáne veľa vody (v. 15) a prebrodiť ho bolo nebezpečné. Záplavy v septembri tohto roku vo viacerých krajinách nám ukázali, aké škody dokáže narobiť rozvodnená rieka či potok. Voda brala ľudí, autá, domy, mosty, priehrady... Most cez Jordán samozrejme nebol, tunel pod riekou tiež nie, ani trajekty nepremávali, vrátiť sa nebolo kam. Prejsť na druhú stranu bolo nemožné! Boh však pre nich pripravil unikátne riešenie, zvláštnu „cestu“. *Ešte nikdy predtým nešli takou cestou* (v. 4).

Prečo však Boh vedie Izrael inak, ako to bolo pri Červenom mori? Prečo sa jeho spôsob záchrany neopakuje? Keď Boh nekoná podľa určitej schémy, robí tak preto, aby sme boli v živom kontakte s Ním, počúvali Jeho hlas a nespoliehali sa na seba a na svoje skúsenosti. Boh nás chce učiť viere v Neho a nie v Jeho metódy. Aj Ježiš robil zázraky rôznymi spôsobmi. Povedal: *nič nerobím sám od seba, ale hovorím, tak ako ma naučil Otec ... robím vždy to, čo sa jemu páči* (Ján 8, 28 – 29).

Cesta Izraelského ľudu je obrazom putujúceho spoločenstva – cirkvi. Aj my sme na ceste do „zasľúbenej zeme“. Na tejto ceste je Boh aktívny, vedie nás. Aj keď s nami väčšinou nehovorí o konkrétnych krokoch a necháva nám priestor na naše

slobodné rozhodnutia, no vo svojom Slove nám ukazuje svoje zámery a ciele, ktoré chce v našom živote dosiahnuť. Keď sme sami v koncoch a nevieme, ako ísť ďalej, vtedy je príležitosť očakávať, pýtať sa a poznávať, že *uprostred nás je živý Boh* (v. 10). Učme sa brať Boha vážne! Kráčajme po ceste viery a dôvery Bohu, lebo ideme po neznámych cestách. To, čo Boh povedal Jozuovi, platí aj pre nás: *ešte nikdy predtým ste nešli tou cestou* (v. 4).

Tak to bolo mnohokrát aj v mojom živote. Pán Boh ma z bratislavského zboru povolal na Starú Turú, keď sa stavala modlitebňa. Neskôr ma povolal do kazateľskej služby a neraz som išiel na nové miesta, ktoré som nepoznal. Boh ma učil ceste viery. Učil som sa načúvať na Boží hlas a skúmať, či som vedený Kristom. Nemal som sa spoliehať iba na minulé skúsenosti, ale mal som očakávať od Boha nové veci, ako hovorí Iz 43, 18 – 19: *Nespomínajte predchádzajúce veci a o dávnych nerozmýšľajte. Hľa, robím čosi nové, či to nebadáte?*

Izrael už raz stál pred masou vody pri Červenom mori. Vtedy Boh rozdelil more cez Mojžiša, ktorý vystrel svoju ruku s palicou (Ex 14, 16). Teraz pri Jordáne Boh pomôže svojmu ľudu iným spôsobom. Ako prví majú do Jordánu vstúpiť kňazi s truhlou zmluvy, jordánsky prúd sa zastaví a celý Izrael prejde na druhú stranu po suchej zemi. Truhla zmluvy bola symbolom Božej prítomnosti. Boh tak vstúpil skrze Pána Ježiša do dejín a zastavil prúd hriechu v našom živote. On sa stotožnil s naším hriechom a svojou smrťou a vzkriesením nám otvoril cestu do zasľúbenej zeme. Keď vykročíš na túto Cestu, budeš Bohom požehnaný a budeš rásť a dozrievať v radoosti z odpočinutia.

Prajem (nielen) bratislavskému zboru pri jeho storočníci, aby ste vo viere objavovali cesty, po ktorých ste ešte nikdy nekráčali. ■

Bratislavské společenství
postupuje vždy složitější cestou,
ale pokud to jde, zvolí ještě
složitější a náročnější cestu.
Jsou tu prostě vysoké cíle.

VIŠŤ ZBOR K NOHÁM KRISTOVÝM

„Náš nový kazateľ Petr Kučera by sa s tebou rád stretol“, povedal mi jedného dňa Peter Komrska, ktorý mi po odsťahovaní sa z Bratislavy vozí, v rámci svojich cyklistických túr, českú Bránu do Zohora, kde teraz bývame. Dali sme si rande približne v polovici cesty – v Devínskej Novej Vsi, kam obidvaja Petrovia prišli na bicykloch. Už dávno som nestretol človeka, ktorý sa tak zaujíma o všetko, ale doslova o všetko – od mojej práce s Dialógom až po názory na cirkev, zbor a svet okolo nás. Doslova ma prekvapil jeho záujem spoznať prostredie, do ktorého prišiel, i človeka, ktorý v ňom žije a on sa chystá v ňom žiť. Už vtedy som s ním chcel spraviť rozhovor, no – bolo to v období pandémie a potom už čas letel... a letel... až prišiel tento storočnicový míľnik, ktorý letiaci čas na chvíľu zastavil a vytvoril priestor „na kus reči“ s **PETROM KUČEROM**, kazateľom zboru CB v Bratislave na Cukrovej. (BOHUSLAV PIATKO)

Si na Slovensku už 4 roky, a aj keď v Dialógu publikuješ a aktívne mu pomáhaš, ešte sme ťa vlastne nepredstavili. Teraz je príležitosť – takže na úvod krátke curriculum vitae.

Pocházim z Brna, byl jsem vždy brněnský patriot. Moje nikdy nezměněná adresa je Brno, Vojtova 10. Je to „punkové“ město. Vyrůstal jsem v křesťanské CB rodině. A na rodinu velmi rád vzpomínám. Rodiče už nežijí. Tatínek pracoval jako architekt – urbanista. „Vojančinu“ prožil na Slovensku a tuto zemi si zamiloval. A asi tím nakazil i mě. Maminka

byla učitelka, pocházela z Prahy. Mám v Brně dva sourozence, bratra a sestru. Máme se rádi a je to velká hodnota pro můj rodinně osamělý život.

Vystudoval jsem na střední škole vodní stavby a na VUT Brno pozemní stavby. V oboru jsem dlouho nepracoval, ale stavitelství mám dodnes rád. A občas překvapím tím, že se těším třeba z krásy kanalizační stoky. Staváři na se mi při kazatelování vždy hodila.

Byl jsem církevní dítě. Vyrůstal jsem v mikroklimatu brněnského sboru CB a postupně na mě „padla“ úloha vést mládež, což

v té době bylo seskupení skoro osmdesáti lidí. Blahé devadesátky! Potom si mě všimlo ústředí církve a povzbuzovalo mě ke kazatelské dráze. Dlouho jsem se rozhodoval. Začínal jsem jako kazatel v České Třebové a Frýdku-Místku. Nyní v Bratislavě. Celý život jsem se věnoval dorostové práci, dokonce i v celocírkevním měřítku.

Uvažoval si někdy, že by si působil na Slovensku?

Ano uvažoval, jsem spíše přítel východu než západu a Slovensko mě lákalo. Takový východní západ. Mám zdejší kraje velmi

rád. Ne že bych zanevřel na české (moravské) „luhy a háje“, ale Slovensko je pro mě milá země. Tady jsou zase „lazy“.

Bratislavský zbor bol niekoľko rokov bez kazateľa. Čím ťa oslovilo staršovstvo pri ponuke a čo oslovilo na zbore (ponuke) teba? Vedel si niečo o bratislavskom zbore predtým?

O bratislavském sboru jsem toho věděl více než běžný český člen CB. Jezdíval jsem pravidelně do města při Dunaji každý rok, po dovolené. Stahoval jsem si kázání. Znal jsem se s Pepou Sýkora ještě z Brna. Ale při bližším seznámení jsem zjistil, že jsem bratislavský sbor vlastně vůbec neznal.

Čím mě bratislavští oslovili? Snad neutuchající laskavou a jemnou snahou přesvědčit mě k přijetí postu kazatele. Zejména Jozef Kerekréty byl vytrvalý a velmi milý. Ale stále si myslím, že největší impulz mi dal sám Pán Bůh. Prostě jsem, při vzpomínce na pozvání z „Prešporka“, vždy pociťoval vnitřní neklid.

Aká bola realita v porovnaní s ponukou?

Realita byla dána především covidovou dobou, do které jsem přišel. Ale obecně vzato, i po čtyřech letech stále poznávám, jak je toto společenství myšlenkově bohaté, ale zároveň i velmi složité, rodově provázané, ideově promíchané. Říkávám s úsměvem, že bratislavské společenství postupuje vždy složitější cestou, ale pokud to jde, zvolí ještě složitější a náročnější cestu. Jsou tu prostě vysoké cíle.

Asi nie je jednoduché prísť do zboru so storočnou tradíciou.

Čo si myslíš, že si do zboru priniesol, dal mu a čo dáva zbor tebe?

Moji snahou bylo do sboru přinášet to, co by kazatel měl přinášet: evangelium o Boží cestě za člověkem skrze Krista.

A sbor mě dal mnoho. Například poprvé za celý svůj život aspoň trochu pečlivěji plánuji svůj život, dokonce online, aby ostatní spolupracovníci věděli, kde by mě našli. Píši si úkoly a snažím se je plnit. Sbor mě naučil o problémech přemýšlet více v předstihu a komplexněji.

Je zřejmé, že si do prostredia slovenskej časti CB zapadol. Si nielen kazateľom na Cukrovej, ale aj administrátorom zboru v Starej Turej, západoslovenským seniorom a najnovšie aj členom Rady CB. Nie je toho veľa? Ako to zvládaš?

Hej, hej, je toho veľa. V mnohém mi pomáhá schopnost improvizace. V mnohém se mohu spolehnout na spolupracovníky. Jsem vděčný i za ochotné pomocníky

na Cukrové. A některé úkoly časem pominou. A také bez vlastní rodiny se toho dá stihnout hodně.

Zostáva ti čas aj na nejaké osobné koníčky? Viem, že bicykel je tvoj dobrý kamarát...

Na bicykli jezdím užitkově, což jsem dělal celý život. I na promoci jsem přijel bicyklem. Jsem milovník karpatského oblouku. Po Rumunsku je Slovensko „nejkapratštější“ zemí. Rád pozoruji vývoj krajiny a srovnávám si jej s jinými zeměmi. A nejraději mám výpravy do napůl opuštěných míst. Do lazů a starých lešů. Poslední dobou mě zaujala moravsko-slovenská krajina kolem Vlárského průsmyku. Jsou tu ony „drahokamy, které člověk potřebuje k životu“. (To je citát krajináře, doc. Laciny) Louky, bukové

lesy, samoty, skalky a řeka Vlára. Pravidelně mě bere na výpravy i Dušan Čícel, místopředseda staršovstva. Pečuje o mč. S ním jsem se naučil putovat skoro bez cest a více si všímat zvířat. Na oplátku jsem ho vzal do rumunských karpatských hor.

potřebuji. Jezdit vlaky, to je vždy dobrodružství.

Z pohledu člena Rady a dlouhodobého působení v ČR ako vidíš vývoj slovenskej časti CB v porovnaní s ČR?

Slovenská část Církvi bratrské se

bych si přál církev názorově pestřejší, na jakou jsem spíše zvyklý z Čech. Slovenská větev se stává jednobarevnou. Slovenská církev je také menší, všichni se tu znají. To je jev, který v Čechách díky pětinašobné velikosti není tak silný.

Mám taky rád stavby a technická díla. Pohled na ně mě naplní radostí. A mám taky rád vlaky. Už nemám auto. V Bratislavě ho ne-

za poslední léta stala církvi s důrazu reformovanými. Musel jsem se tu naučit i nové výrazy: „komplementární a egalitární“. Asi

O zборе na Cukrovej sa hovorilo, že je trochu iný ako ostatné slovenské zbory. Platí to aj dnes?

Ano, to jistě platí. Mám pocit, že tu byli lidé vždy podnikaví, přemýšliví, progresivní a organizačně zdatní, lidé, kteří jsou dnes zapojeni ve velkých úspěšných projektech. I myšlení víry je zde všeobecnější. Jakoby se více předpokládala již vrozená víra a kolektivní duchovní zrání. Mnohem více se u nás mluví o službě a dobrých činech a charakterovém růstu. Já se snažím připomínat starý probuzenecký důraz na obrácení k životu „v Kristu“. A to i při vědomí, že tento pojem se stal pro mnohé generace probuzeneckých křesťanů „traumátkem“.

Vznikom ďalších dvoch zborov v Bratislave sa dosť zmenila veková štruktúra zboru. Po vzniku Kaplnky a Paradoxu sa mi zdalo, že zbor na Cukrovej „zostarol“. Aká je situácia teraz a aké sú vzťahy (tendencie) medzi staršími a mladšími? Resp. – kam kráčajú mladí a kde zostávajú starší? Cítiť nejaký stret generácií?

Já osobně nějaký střet generací nevidím, snad proto, že mladší generace je mnohem méně. A také proto, že svět mladé generace se za posledních deset let mnohem více vzdálil dnešním šedesátníkům. Třetí plochy by se našli v jiných oblastech. Napětí nejsou vždy dána věkem. Ale to by bylo na speciální rozhovor. Ano, Cukrová viditelně zestárla a o tomto tématu často mluvíme.

Aký je tvoj názor na cirkev v online priestore? Je to mož-

ná budúcnosť cirkvi? Veď cirkvi je postavená na osobnom spoločenstve....

Online jsme se už dost nasýtli. I samotní členové našeho sboru na konci covidu řekli: „Už se těšíme na to, až se uvidíme tváří v tvář.“ Ale s některými členy sboru se pravidelně nevidám a pokud se potkáme, slyším od nich: „My vás sledujeme“. Bývá mi smutno.

Online vysílání stále provozujeme a jsou za něj vděční především nemocní a fyzicky vzdálení členové. I já sám, když jsem byl nemocný, jsem vděčně sledoval přenos a počítal jsem, kolik je nás online. A když tě od stolu pozdraví liturgující bratr či sestra, je to milé. A mnoho lidí se dívá na naše bohoslužby z velké dálky, dokonce z Čech, dokonce i za oceány. Je velmi dobře, že církev do tohoto online prostoru vstoupila.

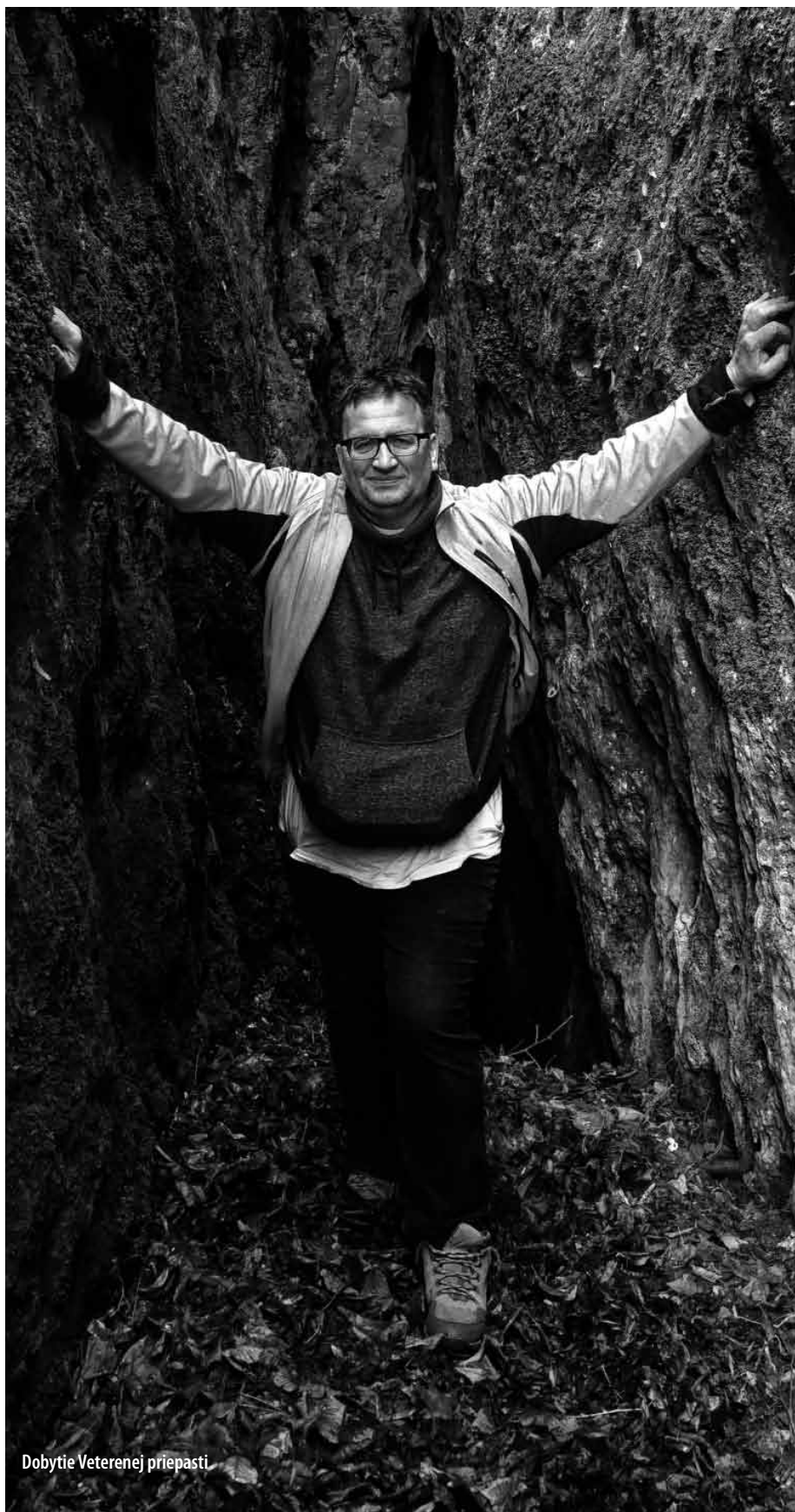
Bývalý vikrár našeho sboru, bratr Vlado Šimo, chtěl provozovat jen online církev. Nakonec dává dohromady paralelně i „offline“ spoločenství. Vidět se tváří v tvář je nenahraditelné. Ani kavárny po covidu nezkrachovaly.

Čo sa ti na zbore páči a čo si myslíš, že by sa mohlo zmeniť?

To není dobrá otázka, protože se na ni nedá odpovědět stručně. Na Cukrové se mi líbí odvaha jít do velkých projektů. Velmi si vážím laskavosti, se kterou mě sbor při Dunaji přijal. Velmi si vážím toho, že tolerují mé nedostatky. Kdybych vybral jednu věc, co bych rád změnil... Tak trocha odvahy ke spontánnosti a jemné nedokonalosti by byla velmi dobrá.

Máš nejaký cieľ – víziu, kam by si chcel zbor doviest?

Ono to bude znít jako „výhovorka“. Ale mou snahou je každý sbor vést k nohám Kristovým, pod kříž i k prázdnému hrobu. Mám tři hesla: „Věřím v Ducha svatého“, dále velikonoční chorál: „Christos voskrese“ a staré reformační: „Lidské zmatky a Boží prozřetelnost“. ■

100 rokov zboru CB Bratislava-Cukrová

Redakčne pripravil BOHUSLAV PIATKO
Foto: BOHUSLAV ČÍČEL

STOROČNICOVÉ SLÁVNOSTI

KRISTÍNA UHLÍKOVÁ

Zbor cirkvi bratskej na Cukrovej ulici v Bratislave oslavuje tento rok 100. výročie svojho vzniku. Ako počiatočný bod na pomyselnéj časovej osi tohto zboru sme zvolili vznik stanice brnenského zboru Jednoty českobratskej v Bratislave v roku 1924.

Oslavovali sme na dvakrát: 7. – 9. júna a 14. – 15. septembra.

Kým júnové oslavy sa niesli v duchu Noci kostolov a kostol bol otvorený aj náhodným návštevníkom, ktorí by doňho vstúpili počas dňa, v septembri sme pozornosť zamerali viac dovnútra zboru od spomienkového stretnutia cez kajúcne bohoslužby odpustenia až po slávnostné nedeľné bohoslužby spojené so spoločným obedom.

Piatok

Júnová slávnosť sa začala v piatok ráno, keď sa brány kostola otvorili a vďaka zaujímavému nasvieteniu priestorov a meditativným textom s otázkami sa mohli ľudia tešiť zo zážitku ticha, v ktorom niekedy lepšie počuť, ako sa nám prihovára Boží hlas. Okolo obeda vznikla vo vestibule kaviareň, ktorá fungovala až do soboty večera. Vynikajúce občerstvenie pripravoval tím pod vedením Lukáša a Alenky Uhlíkovcov. Podvečer sa uskutočnila diskusia o zmysle cirkvi v súčasnom svete. Hostami Márie Machajdíkovej boli študent práva Marek Janiga, diplomat a občiansky aktivista Pavol Demeš a predseda slovenskej cirkvi bratskej Milan Mitana. Diskusia to bola podnetná a povzbudzujúca. Zaujali nielen provokatívne otázky Pavla Demeša, ale aj premyslená argumentácia Milana Mitana a povzbudzujúci príklad praktickej viery Mareka Janigu – mladého človeka, ktorý nežije svoj život iba pre seba, ale premýšľa, ako by mohol byť tomuto svetu užitočný. Piatkový večer patril hudobno-básnickému dielu Ester, ktoré vzniklo v spolupráci Slavoj Krupu a Janky Nagajovej. Finálny tvar mu dala réžia Milice Kailingovej a dirigovanie Ivana Šillera.

Strhujúci príbeh Židovky Ester, ktorá sa stala kráľovnou, aby zachránila svoj národ pred zničením, bol dojímavý nielen samotným obsahom, ale aj tým, ako sa pri tvorbe tohto diela stretli a spojili ľudia z rôznych generácií nášho zboru. Tento príbeh je zároveň osobitým príspevkom do diskusie o zmysle cirkvi – čo ak je Ester symbolom cirkvi dnes? Kto je (podobne ako židovský národ) ohrozený konaním mocných ľudí v našej krajine? Ako môžeme prispieť k ich záchrane? Umlčaný hlas môže spievať zas: Veľký Bože, tebe sláva, z ruky zlého zachránil si nás.

Sobota

Sobotný deň priniesol zmenu nálady z meditativného zamyslenia na komunitne zdieľanú radosť. Hlavnou udalosťou dňa bol koncert detského speváckeho zboru Kvapôčky, ktorý oslovil čistotou, kvalitou a hravosťou. Po skončení ľudia ešte dlho pokračovali rozhovormi v kaviarni. Nedeľná kázeň Petra Kučeru nadviazala na tému Ester a slávnostný charakter bohoslužieb podčiarklo niekoľko skladieb z piatkového vystúpenia.

Septembrové oslavy

sa opäť začali otvorením kaviarne v sobotu na obed. V ten víkend lialo ako z krhly, no napriek tomu sa zišla početná skupina, aby si o piatej v rámci spomienkového večera pripomenula kľúčové míľniky v histórii nášho zboru. Janko Komrška, Milena Uhlíková a Milan Čičel hovorili o tom, čo v histórii nášho zboru stojí za to, aby to bolo zachो-

vané i do budúcnosti. Vystúpil i brat Josef Vávra, ktorý má na starosti cirkevný archív zboru cirkvi bratskej v Brne. Cez miestami nechcene úsmevné zápisy zo staršovstva v Brne nám priblížil začiatky bratislavskej stanice. Medzitým sa na skle vo vestibule objavil veľký Strom vďačnosti, na ktorom postupne začali pribúdať malé lístočky s rôznymi oblasťami, momentmi a ľuďmi, za ktorých sú návštevníci nášho zboru vďační. O siedmej sa začala Bohoslužba odpustenia. Staršovstvo na svojich stretnutiach premýšľalo nad tým, že v histórii zboru sú isto ľudia, ktorí sa môžu cítiť zranení konkrétnymi činmi niekoho z nás, alebo tým, čo v našom zbore prežili. Preto vznikla myšlienka pre kajúce bohoslužby spojené s Večerou Pánovou, počas ktorých zaznel tento text:

Môj Bože, pýrim sa a hanbím sa pozdvihnúť svoju tvár k tebe, môj Bože, lebo naše neprávosti nám prerástli cez hlavu a naše previnenia siahajú až po nebesia (Ezdráš 9, 6).

Prosíme Ťa, odpusť nám všetky ubližujúce či neláskavé slová, súdenie alebo ohováranie iných. Prosíme Ťa, odpusť nám povýšenectvo a pýchu. Prosíme Ťa, odpusť nám neúprimnosť a pokrytectvo.

Prosíme Ťa, odpusť nám všetky nečisté myšlienky a skutky.

Prosíme Ťa, odpusť nám náš egoizmus a všetky nevyužitú príležitosť prejavovať lásku a dobro.

Odpusť nám, Otče, ako aj my odpúšťame našim viníkom.

Prosíme o odpustenie všetkých, ktorí sa cítia naším konaním zranení.

Bože môj, nakloň svoje ucho a počúvaj. Svoje prosby ti nepredkladáme pre svoju spravodlivosť, ale pre tvoje veľké milosrdenstvo. Pane, počúvaj! Pane, odpusť! Pane, vypočuj a konaj!

(Daniel 9, 18 – 19)

Po každej vete modlitby, ktorú čítali jednotliví členovia staršovstva, sa prítomní veriaci mohli k modlitbe pridať vyslovením „Prosíme Ťa, odpusť nám.“ Takisto mohli svoje modlitby napísať na papier a vložiť do pripravenej urny. Veríme, že to bol začiatok novej cesty odpustenia a zmierenia vo vzťahu s Pánom Bohom i s ľuďmi.

V nedeľu,

sme oslavy ukončili slávnostnou bohoslužbou a bohatým spoločným obedom. Bohoslužba bola obohatená spevom Kvapôčiek i improvizovaného zboru pod vedením Ivana Šillera. Za brnenský zbor Cirkvi bratskej nás oslovil kazateľ Karel Hůlka. Zaznela i báseň Milana Jurču Víťazný oblúk a kázňou plnou vďačnosti nás oslovil predseda slovenskej Cirkvi bratskej Milan Mitana. Poobede sme ešte mali možnosť vypočuť si priania ľudí z Čiech, zo Slovenska ba i z USA – Josefa Sýkoru, Pavla Jurču, Martina Kaščáka, Braňa Zomborského, Jožka Naga-ja, Terezky Lenzovej, Ondreja Majlinga a Pavla Zsolnaia. Sme veľmi vďační za všetky tieto priania – kiež ich Pán Boh vyplní. Je zázrak, že sme dnes stále tu a veríme, že Božia milosť bude s nami i naďalej. ■

KALENDÁRIUM

JOZEF UHLÍK

Začiatky (1917 – 1924)

- Do Bratislavy sa presťahovali viaceré české rodiny pôvodcom z Jednoty českobratskej (JČB). Pre vznik zboru bola najvýznamnejšia rodina Kinclovcov, v byte ktorej sa spoločenstvo stretávalo. Zhromaždenie u Kinclovcov viedol Jan Kincl.
- Keďže spoločenstvo malo už viac ako 40 ľudí, bolo potrebné premýšľať o tom, aký dať stretávaniu formálny rámec. Vytvorili sa dve názorové skupiny.
 - Slovenská strana pod vedením Jozefa Roháčka uprednostňovala založenie slobodnej prebudenckej cirkvi s názvom Slovenská bratská jednota, do ktorej by sa začlenili aj všetky spoločenstvá Modrého kríža (MK) na Slovensku, ale vedenie MK s tým nesúhlasilo.
 - Česká strana reprezentovaná Antonínom Václavíkom sa chcela pričleniť k JČB.

Založenie zboru JČB

a kúpa zborového domu (1924 – 1938)

- 15. 9. 1924 Česká komunita iniciovala vznik stanice JČB v Bratislave. Rada JČB sa uzniesla, že stanicu bude spravovať zbor JČB v Brne.
- 1. 1. 1928 Stanica sa pretransformovala na samostatný zbor JČB, za kazateľa zboru bol inštalovaný Ladislav Mikulecký.
- Založenie stanice JČB znamenalo rozdelenie komunity. Cieľovou skupinou spoločenstva JČB sa stali najmä česky hovoriaci obyvatelia Bratislavy.
- 1927 Slovenská časť spoločenstva založila v Bratislave pobočku Modrého kríža. V roku 1934 spolok kúpil budovu knižnice v bývalej Schulpeho kolónii na Šancovej ulici.
- 1933 Zbor JČB kúpil budovu bývalého vojenského súdu z čias rakúsko-uhorskej monarchie, ktorá stála na mieste dnešnej modlitebne na Cukrovej ulici. Kazateľom zboru bol v tom čase Václav Svoboda.
- 1938 Vo Viedni existujúci zbor JČB bol zakázaný a tamojší kazateľ Gustáv Sadloň musel

opustiť krajinu. Bratislavský zbor JČB ho pozval za správcu.

II. svetová vojna (1939 – 1945)

1939 Rozpadlo sa Československo a vznikol Slovenský štát. Väčšina členov zboru českej národnosti musela opustiť Slovensko. Zo 70 členov zboru zostalo asi 22.

- 1940 Slovenské úrady JČB zakázali a veľkú sálu zapečatili. Zbor stál na pokraji zániku. Kazateľ G. Sadloň sa v tejto ťažkej situácii zachoval ako dobrý pastier. Podpísal dohodu s Reformovanou kresťanskou cirkvou o formálnom vstupe členov JČB do tejto cirkvi, pričom sa však zbor JČB stretával v jej priestoroch samostatne a zachoval si svoju identitu.

Hľadanie spoločnej cesty

a politické procesy (1945 – 1968)

- 1948 Po komunistickom puči vydal režim nový zákon o cirkvách. Náboženská činnosť sa podľa neho mohla praktizovať iba v štátom povolených cirkvách. MK bol zrušený.
- 1950 Časť členov MK (Bratislava, Stará Turá, Kalinovo) sa vďaka ateistickému režimu pripojila k JČB.
- 1954 – 1955 Vyhrotenie nedorozumení vyplývajúce z odlišnosti oboch pôvodných duchovných prúdov v zbore JČB v Bratislave. Dvaja bratia pôvodcom z MK boli vylúčení zo zboru.
- 1957 Reprezentanti oboch prúdov vyznali svoje previnenia, nasledovalo vzájomné odpustenie a zjednotenie zboru.
- 1958 – 1959 Štyria členovia zboru pôvodcom z MK boli komunistickým režimom odsúdení za „podvracanie republiky“ na 1–3 roky väzenia.
- 1960 Bol založený zborový spevokol.
- 1964 Vznikol Spevokol mladých. V rámci spevokolu sa rozvinula výchovná práca s mladými ľuďmi pod vedením Milana Jurču.
- 1965 Z iniciatívy Slavoj Krupu sa vyformovala hudobná skupina Trné.

- 1967 JČB v tom čase už netvorili len veriaci ľudia z Čiech. Pribúdali aj zbory na Slovensku a poľskí veriaci na Tešínsku. Názov Jednota českobratrská bol už teda prekonaný a stal sa brzdou pre rozvoj cirkvi. Preto na návrh slovenských a tešínskych zborov cirkevná konferencia odsúdila zmenu mena JČB na Cirkev bratská (CB).
- 1968 M. Machajdíkova-Kailingová založila detský spevokol Kvapôčky.
- 1968 Vznikla diakonická skupina Balzam s cieľom slúžiť osamelým starším a chorým ľuďom.
- 1968 Čas politického uvoľnenia sa skončil okupáciou Československa armádami Varšavskej zmluvy.

Normalizácia – výstavba novej modlitebne (1969 – 1989)

- 1971 Po 33-ročnej vernej službe v zbore odišiel do dôchodku kazateľ Gustáv Sadloň. Zbor povolal do funkcie správcu kazateľa Františka Ciesara z Prešova.
- 1974 Zbor požiadal o stavebné povolenie na rekonštrukciu zborového domu, pretože cirkev potrebovala priestory pre slovenské Predsedníctvo CB. Navyše stará modlitebňa sa v tom čase stala pre zbor pritesnou. Povolenie na rekonštrukciu zbor dostal. To, že sa nakoniec rekonštrukcia zmenila na výstavbu novej modlitebne podľa projektu Jana Komrsku je najväčším Božím zázrakom, ktorý naša generácia smela vidieť vlastnými očami. Výstavba sa uskutočnila za dramatických okolností v ro-

koch 1975 – 1977. Zbor ju realizoval svojpomocne pod vedením Milana Jurču. Pri stavbe sme prežili Božiu prítomnosť a Jeho veľkú moc. Pomáhali nám bratia a sestry nielen z našej, ale aj iných cirkví z celého Československa i zo zahraničia. Slávnostná posviacka modlitebne sa konala v septembri 1977.

- Práca s deťmi a mládežou v zbore dostala nové impulzy v duchovnej aj hudobnej oblasti. Najmä medzi študentami sa začala realizovať výchova k učeníctvu. Vytvorila sa sieť skupín biblického štúdia mladých ľudí, na ktorom sa zúčastňovalo až okolo 80 záujemcov. Biblické skupiny neskôr zastrelil Evanjelizačný odbor mládeže (EOM).

Politická sloboda (1989 – 2024)

- 1989 Zrútil sa komunistický režim. Po 40 rokoch zatlačania aktivít cirkvi medzi múry kostolov Pán Boh otvoril kresťanom nové možnosti, ako pôsobiť v spoločnosti.
- 1990 EOM sa pretransformoval na občianske združenie D3, cez ktoré časť členov zboru vstupuje do spoločnosti s cieľom vnášať do nej hodnoty evanjelia.
- 1990 Z iniciatívy MUDr. Igora Andrého bolo založené Diakonické združenie Betánia na Slovensku
- 1991 Začiatok prevádzky Domu Betánia v Senici.
- 1992 Po 21-ročnej požehnanej službe v zbore odišiel do dôchodku kazateľ František Ciesar. Pozvanie zboru v Bratislave prijal Daniel Pastirčák z Michaloviec, ale ako kazateľ pre mla-

1935 MK na Šancovej

1934 exteriér modlitebne JČB

dých. Zbor bol 5 rokov bez správcu, až v roku 1997 sa ním stal D. Pastirčák.

- 1994 Založenie cirkevnej základnej školy Škola budúcnosti kazateľom Jankom Novákom. V súčasnosti funguje pod názvom Cirkevná základná škola – Narnia.
- 1994 Otvorenie Aktivačného geriatrického centra na Partizánskej ulici
- 2004 Založenie Bilingválneho gymnázia C. S. Lewisa.
- 2006 Vo Svätom Jure vznikla misijná stanica zboru. V roku 2013 sa pretransformovala na samostatnú kazateľskú stanicu bratislavského zboru a v roku 2020 bol v Svätom Jure založený zbor CB.
- 2006 Prišiel do zboru kazateľ Josef Sýkora. Najskôr bol vikárom, v roku 2009 bol zvolený za druhého kazateľa zboru a v rokoch 2011–2015 bol správcom zboru.
- 2013 Vznikol v Bratislave druhý zbor CB s názvom Kaplnka. Kazateľom tohto zboru sa stal Daniel Pastirčák.
- 2015 Zbor CB na Cukrovej 4 založil účelové zariadenie Združenie škôl C. S. Lewisa, ktoré sa stalo zriaďovateľom Cirkevnej základnej školy Narnia a Bilingválneho gymnázia C. S. Lewisa.
- 2015 – 2020 Zbor bol bez kazateľa a správcu.
- 2020 Príchod kazateľa Petra Kučeru
- 2022 Bola založená druhá stredná škola – Lyceum. Na všetkých školách zriadených Združením škôl C.S.Lewisa študovalo v školskom roku 2023/2024 takmer dvetisíc detí.

Zbor mal za 100 rokov existencie 9 správcov zboru. Od roku 1939 do roku 1989 sme žili v nejakej forme totalitného štátu. Teda 50 rokov zo 100. Za celé toto totalitné obdobie mal zbor iba dvoch kazateľov. V najťažšom období zboru 33 rokov verne slúžil Gustáv Sadloň. Od odchodu väčšiny členov zboru počas 2. svetovej vojny do Protektorátu, cez zákaz cirkvi počas slovenského štátu, cez pripojenie MK a s ním súvisiace problémy, ťažké päťdesiate roky a uväznenie bratov. Brat Sadloň sa zachoval v týchto ťažkých dobách ako silný a charakterný človek. Spomeniem len ukrývanie židovského spoluobčana pred prenasledovaním počas vojny a jeho obhajobu bratov z Modrého kríža pred komunistickým súdom. Gustáv Sadloň bol v rokoch 1945 – 1970 aj členom Rady CB.

František Ciesar bol obdarovaným evanjelistom, ktorý prišiel do Bratislavy z Prešova, kde bol zkladateľom mnohých nových spoločenstiev v rámci CB. Napriek tomu, že tzv. normalizácia zhoršila podmienky pre pôsobenie cirkvi, za jeho pôsobenia do zboru prišli noví ľudia, ktorí tu našli život v Pánovi Ježišovi Kristovi. Jeho dôraz na osobnú evanjelizáciu bol výzvou aj pre ostatných členov zboru. Takže napriek neustálemu tlaku zo strany štátu zbor v Bratislave v tomto období rástol a stará modlitebňa sa stala zboru pritesnou. František Ciesar bol v rokoch 1969 – 1988 aj predsedom Rady CB na Slovensku.

Sme za týchto svedkov viery vďační. Našou túžbou je, aby sme ich vieru, ale aj vieru ostatných našich otcov, nasledovali. ■

ZBOR V OBDOBÍ PERZEKÚCIE (50. – 60. ROKY 20. STOROČIA)

MILENA UHLÍKOVÁ

Päťdesiate roky minulého storočia boli najdrastickejším obdobím komunistického režimu. Charakterizovali ich perzekúcie mnohých vytipovaných skupín obyvateľstva a vykonštruované súdne procesy. Režim osobitne bojoval proti veriacim ľuďom, ktorí boli pre svoje presvedčenie znevýhodňovaní pri prijímaní na stredné či vysoké školy, alebo pri získaní nejakého konkrétneho zamestnania. Duchovné aktivity sa mohli odohrávať výhradne v priestoroch kostolov. Činnosť duchovných bola striktnie kontrolovaná. Aj počet študentov teológie bol vymedzený štátom. Výučba náboženstva v školách bola prísne sledovaná a vo všeobecnosti šírenie evanjelia mimo kostola bolo zakázané.

V tomto povojnovom období okolo roku 1950 sa k Jednote československej v Bratislave pripojila početná skupina slovenskej inteligencie, ktorá po zrušení spolku Modrý kríž hľadala svoj duchovný domov. Našla ho tu, i keď všetko nešlo tak hladko a jednoducho.

Zžívanie sa dvoch komunít s rôznym typom spirituality trvalo niekoľko rokov, počas ktorých došlo aj k tomu, že napätie medzi českou a slovenskou časťou zboru vyústilo do rozhodnutia vylúčiť dvoch bratov predstavujúcich tú slovenskú skupinu zo zboru – Vladislava Mateja a Milana Jurča, môjho otca. Udialo sa to v rokoch 1954 alebo 1955. Na členskej schôdzi boli označení za „buržoázných nacionalistov“ a staršovstvo im vyčítalo, že do domácností pravidelne pozývali levického kazateľa Ondreja Markuša, aby ich vyučoval. Toto vylúčenie malo vplyv na celú skupinu, no rozkol sa podarilo prekonať odprosami a odpustením a vďaka Bohu ďalšej skúške zvonku mohol čeliť zbor zjednotený.

Odsúdení

V roku 1959 bol totiž zinscenovaný súdny proces so 4 členmi – Jánom Rosom, Ondrejom Luptákom, Vladislavom Matejom a Jánom Hollým zo Starej Turkej. Spoločným menovateľom ich „protištátnej činnosti“ resp. „podvracania republiky“, ako to bolo označované – boli duchovné aktivity mimo priestoru kostola, ako napríklad organizovanie modlitebných skupín vysokoškolákov stretávajúcich sa

v domácnostiach obvinených. Bratia boli odsúdení natvrdo, v rozsahu jeden až tri roky nepodmienečne. Z väzenia sa dostali na amnestiu v máji 1960. V období politického uvoľnenia v roku 1968 boli v plnej miere rehabilitovaní. Počas súdneho procesu sa ako svedok veľmi statočne zachoval kazateľ Gustáv Sadloň, ktorý nebojácne vystupoval na ich obranu. Je veľkou výhodou, keď sa v období kríz môžete spoľahnúť na číry charakter ľudí vo vedení zboru, a takýmto charakterom brat Sadloň podľa môjho poznania bol. Je mi ľúto, že nemôžem viac hovoriť o tom, ako prežívali uväznení bratia svoju situáciu, stálo by to za samostatný večer.

Štát a zbor

Chcela by som sa vyjadriť k tomu, ako štát zasahoval do bežného fungovania zboru. Vedúci predstavitelia cirkvi boli pravidelne monitorovaní tajnou políciou, nazývanou tiež štátna bezpečnosť. Kazatelia boli predvolávaní na výsluchy, v pondelok si ich zvykli predvolávať, aby zisťovali, o čom v nedeľu kázali, ba často sa ukázalo, že sa dokonca sami v civile zúčastňovali na bohoslužbách a nahrávali si ich, alebo sledovali prichádzajúcich do modlitebne a potajomky si ich fotili.

Aj môj otec, hoci laik, bol takto často volaný na stretnutia s príslušníkmi štátnej bezpečnosti a mal jednu dôležitú zásadu: po každom rozhovore, na konci ktorého podpisoval mlčanlivosť, všetko do podrobnosti porozprával svojim spolupracov-

níkom v staršovstve (alebo nejakému inému dôveryhodnému človeku). Záujem zboru bol vyšší ako jeho záväzok mlčanlivosti voči predstaviteľom štátnej moci. Vždy potom referoval, na čo sa ho pýtali, o ktoré osoby mali záujem, aké udalosti zborového života ich zaujímali, lebo najmä tým, o ktorých mala eštebá záujem, bolo potrebné povedať, aby sa pripravili na moment, keď ich budú kontaktovať. Druhá dôležitá zásada bola – byť proaktívny. Pred každým stretnutím si môj otec pripravoval, o čom sa bude so štátnou bezpečnosťou rozprávať, a on prinášal tému, snažil sa nedostať do defenzívy, aby oni určovali tému rozhovoru. A tak z jeho strany bola snaha vnášať iný uhol pohľadu – preto hovoril najmä o tom, ako sa veriaci ľudia usilujú byť poctiví, usilovní, čestní, dobrí pracovníci a odborníci, a tým neškodia našej vlasti, naopak, sú tými pravými budovateľmi lepších zajtrajškov. Tieto dve zásady spolu s otvorenosťou voči vedeniu Božím Duchom tvorili základ stratégie prežitia.

V istom zmysle zápasy, ktoré viedli naši predkovia, boli prehľadné – čierne bolo čierne, biele bolo biele. Komunistický štát si dal za cieľ rozšíriť myšlienku ateizmu a zrušiť do niekoľkých rokov cirkev. Úloha bola jasná – pôsobiť tak, aby sa cirkev zmenšovala a jej vplyv oslaboval.

Cirkev

Na druhej strane veriaci ľudia v modlitebniach či kostoloch boli vedení k tomu, aby čistým životom potvrdzovali svoju vieru a nebáli sa aj verejne priznať ku svojmu presvedčeniu. Byť kresťanom v tomto období niečo stálo a zdá sa mi, že bolo menej formálnych alebo vlačných veriach, naopak, väčšinu tvorili rozhodní nasledovníci Krista. Žili jednoduchým štýlom života, poslušní evanjeliu, pracovali čestne, svedomito, nepili, neklamali, neokrádali, mali usporiadané rodinné vzťahy. Snažili sa svojím príkladom odrážať Božiu lásku k svetu.

Odrážať Božiu lásku k svetu. Ako to mohlo vyzeráť, ilustruje udalosť, ktorá sa odohrala v našej domácnosti. Ústrednou postavou bol príslušník bezpečnosti, ktorý pravidelne kontaktoval môjho otca. Zavzvonil u nás doma jedno predpoludnie, keď bol u nás na návšteve otcov priateľ, František Ciesar. Bola to chúlостivá situácia, keď do izby, kde sedel kazateľ z Prešova, ktorý sa nemohol z titulu svojho povolania pohybovať slobodne po republike,

ale mal oznámiť, kam cestuje a na ako dlho, vošiel príslušník tajnej polície. Po nejakom čase prebiehajúceho rozhovoru sa do veci vložila naša maminka. Oznámila, že je čas obeda a že z jej strany je všetko pripravené. Domnievala sa, že ako slušný človek, tento pán sám od seba pochopí, že by sa už mal rozlúčiť. Kam by ste chodili, hovorí náš otec, ostaňte tu na obed. Pán prekvapujúco súhlasil a všetci sa usadili okolo stola. Viete, my sa zvykne pred obedom pomodliť. Brat kazateľ, pomodli sa, poprosil otca brata Ciesara. Hlavy sa teda sklonili a brat kazateľ sa modlil – ďakoval za jedlo a tiež prosil za nášho hosťa, aby ho Pán Boh žehnal, aby mu pomáhal v živote, aby žehnal aj jeho rodinu. Vtom hosť prudko odsunul stoličku, vstal a odišiel k oknu, kde chvíľu ticho stál. Keď sa vrátil k stolu, bolo vidieť, že plakal. Práve sa mu narodilo dieťa s viacerými znevýhodneniami, ktoré potrebovalo zvláštnu opateru. V tomto momente sa stal jeho príbeh aj naším, jeho starosti aj našimi starosťami a z nepriateľa sa stal človek, ktorý potreboval pomoc, útechu, povzbudenie a ktorý tiež následne pomáhal vo viacerých prípadoch. Aj nepriateľ má večnú dušu, aj on potrebuje lásku, porozumenie, odpustenie, pomoc.

Chcela som svojím príspevkom upriamiť našu pozornosť na 3 skutočnosti:

1. **Aj v objektívne nepriaznivých a zlých podmienkach sa môže rozvíjať osobná viera človeka a vzájomné vzťahy.** Je to často na odvahe konkrétneho jednotlivca, koľko slobody si dokáže uplatniť. Povzbudením v časoch útlaku je to, že sme ako duchovné spoločenstvo súčasťou niečoho oveľa dlhšieho a väčšieho, než je súčasná politická moc.
2. **V každom období prežíval tento zbor rôzne pnúťia, tlaky a napätia** – názorové aj osobné, teologické aj kultúrne. Dôležité bolo, ako sa vedúci zboru k nim postavili, či hľadali zjednotenie, riešenie, alebo sa strácali v malicherných a nepodstatných problémoch.
3. **Poslaním cirkvi je byť tu pre iných** a preukazovať lásku, a to aj tým, ktorých nikto nemiľuje. Každý človek má nesmrteľnú dušu. To, že to naši predkovia pochopili a odolali pokušeniu zaobchádzať s týmito prirodzenými nepriateľmi cirkvi s dešpektom, prinieslo nakoniec dobré ovocie. ■

1977 spevokol mladých

Gustav Sadlon

VÝSTAVBA KOSTOLOV POD NADVLÁDOU ATEIZMU

JAN KOMRSKA

Život Cirkvi bratskej po roku 1968 až do konca osemdesiatych rokov bol výrazne poznačený výstavbou zborových domov – modlitební nielen v Bratislave, ale aj v ďalších mestách na Slovensku. Príprava výstavby a vlastná výstavba sa realizovali svojpomocne s účasťou celej cirkvi a s pomocou bratov a sestier z českej časti republiky, osobitne zo Sliezska. Práca na stavbách tak mimoriadne účinným spôsobom posilňovala vzťahy bratskej a sesterskej lásky v celej Cirkvi bratskej a aj cez denominačné hranice. Vzťahy medzi našim zborom a ostatnými zbormi neboli nikdy tak živé a pevné ako v časoch výstavby.

S výstavbou sa začalo v Bardejove, nasledovala Bratislava a po nej Prešov, Stará Turá a napokon Levice. Už samotné načasovanie výstavby bolo predivné a záviselo od vonkajších okolností, ktoré boli mimo náš dosah. Postupnosť výstavby umožnila sústrediť sily celého spoločenstva vždy na jednu stavbu, neboli sme postavení pred dilemu, ktorej stavbe sa prednostne venovať.

S výstavbou modlitební – kostolov je však spojený jeden paradox. Obdobie výstavby sa prakticky zhoduje s okupáciou Československa sovietskou armádou a upevňovaním komunistickej totalitnej vlády. Podľa informácií z okruhu vlády, existovalo tajné nariadenie zakazujúce výstavbu cirkevných stavieb. Mnohí si kladú otázku, ako bolo možné vybudovať päť nových kostolov napriek zákazu. Niektorí hľadajú odpoveď v údajnej neprimeranej spolupráci vedenia cirkvi s vládnucim establišmentom. Takéto domnienky sú svojim spôsobom prirodzené, ale v skutočnosti vznikajú z nedostatku informovanosti o faktoch, a to u tých ľudí, ktorí, tak povediac, neboli pri tom.

Okolnosti

Pokúsme sa poodkryť tajomstvo paradoxu výstavby kostolov v ateistickom prostredí.

V prvom rade to boli objektívne vonkajšie okolnosti. V Bratislave po federalizácii štátu bolo nutné vybudovať kancelárie pre vedenie cirkvi, ktoré boli dovtedy len v Prahe. Bol teda daný politický súhlas na nadstavbu jestvujúcej modlitebne a stavba sa podľa stavebného povolenia začala. Vzápätí bola zastavená z dôvodu protestu susedov pre to, že by im nadstavba tienila. Stavebný úrad požadoval zmenu projektu, aby boli susedia spokojní. Riešením bolo vybudovať nový kostol v podzemí, ktorý nikomu netieni. V Bardejove, Prešove, Starej Turej a Leviciach museli staré modlitebne v rodinných

domoch ustúpiť novej výstavbe mesta a nové kostoly tak boli len náhradou zbúraných.

Po druhé treba pripomenúť, tiché sympatie pracovníkov stavebných úradov. Veľmi dobre museli vedieť, že vo všetkých prípadoch výstavby sa dosiahlo niekoľko násobné zväčšenie zhromažďovacích priestorov, a to nebolo možné bez prízmúrenia očí úradníkov. Podstupovali tým riziko postihu. Za všetkých si pripomeňme, už zosnulú, Ing. Gabrielu Matušíkovú, zodpovednú za stavebné povolenie v Bratislave, ktorá si bola vedomá faktu, že naša stavba prekračuje rozsahom politický súhlas na výstavbu kancelárií. Vyzývala nás, aby sme stavali čím rýchlejšie, aby stavbu nestihli protivníci zastaviť. Neskôr bola Ing. Matušíková uväznená, súvislosť s našou stavbou nevieme potvrdiť, ani vylúčiť. Po roku 1989 sme sa dozvedeli o jej kresťanskej viere. Po tretie to bola zmena v konaní štátneho dohľadu nad činnosťou cirkvi, ktorá pomáhala výstavbe, zmenila sa paradigma vo vzťahu štátu a cirkvi, svetského a Božieho „kráľovstva“.

Stavba

Skôr, ako si povieme, ako k tomu došlo si pripomeňme situáciu v ktorej zvestoval príchod Božieho kráľovstva Pán Ježiš Kristus. Izrael bol okupovaný Rímskou ríšou. Bola mu síce ponechaná istá miera autonómie v správe vecí verejných a náboženských, ale podriadenosť Rímu bola zrejmá. Krízu nezávislosti Izraela sa rozhodli zelóti riešiť vzburou, saducei spoluprácou s rímskou mocou a esejci utiahnutím sa do rituálnej čistoty v jaskyniach. Božie kráľovstvo bolo vo svete, ale nebolo zo sveta a bolo v protiklade ku všetkým trom riešeniam. Ježišov koncept poburoval všetkých. Do najbližšieho okruhu učeníkov povolal zelótu Šimona aj colníka Matúša. Rímskeho stotníka dal ako vzor viery. Dotýkal sa malomocných a stoloval s hriešnikmi. Cisára

neuctieval, ale všetkých miloval a volal do svojho kráľovstva.

V duchu Ježišovho konceptu Božieho kráľovstva konal Milan Jurčo, tajomník Cirkvi bratskej na Slovensku. Na jar 1968 navštívil Jána Kmeťa, tajomníka povereného dohliadať nad cirkvou na Slovensku. Neprišiel však v konfrontačnom duchu, ale s ponukou na zlepšenie vzťahov a s tichou nádejou, že aj tento „nepriateľ“ sa môže stať príslušníkom Božieho kráľovstva. Od tej chvíle sa konanie Jána Kmeťa vo vzťahu k cirkvi zásadne zmenilo. Netýkalo sa to zďaleka iba výstavby. Pripomeňme si len jeden úsmevný príbeh z výstavby. Prešovský cirkevný tajomník nechcel povoliť v prešovskej modlitebni jedáleň umiestnenú v projekte pod veľkou sálou. Ján Kmeť, ako jeho nadriadený mu v dlhšom telefonáte vysvetlil, že na bohoslužby budú prichádzať ľudia zďaleka aj dlhšie pred začatím bohoslužieb a podľa

pravidiel Cirkvi bratskej (ktoré si on práve vymyslel) nesmú vstúpiť do kostola skôr ako kňaz. Musia teda čakať na začiatok bohoslužieb. V centre mesta by tak mohli vzbudzovať pohoršenie ateistov, a preto musia čakať v čakárni. Jedáleň v projekte musela byť premenovaná na čakáreň a tajomník dal súhlas s výstavbou.

Predstavitelia nášho zboru udržiavali priateľské kontakty s Jánom Kmeťom až do konca jeho života a brat kazateľ František Ciesar svedčil o tom, že odišiel zmierený s Bohom. S bývalým prešovským kazateľom Martinom Jurčom sme sa zhodli, že fabuláciu Jána Kmeťa o čakárni v prešovskej modlitebni by sme mali chápať ako proroctvo.

Prajme si, aby nielen jedáleň, ale celá modlitebňa v Prešove, aj táto naša v Bratislave a na ďalších miestach, boli čakárňami na druhý príchod Pána Ježiša Krista. ■

POKOJ VÁM

Milan Mitana,
predseda RCB v SR

Pozdravujem vás v mene Rady Cirkvi bratskej i v mene vášho dcérskeho zboru vo Svätom Jure. Chcem vyjadriť vďačnosť Pánu Bohu za tých 100 rokov, ktoré si dnes pripomína toto spoločenstvo. Prajem vám, nech je tých ďalších 100 rokov aspoň takých požehnaných, ako bolo tých uplynulých 100, ak teda dovtedy Pán nepríde znovu.

Tam, kde to cirkev myslí s nasledovaním Boha vážne a kde sú normálni omilostení a omylní ľudia, tam bude vždy prichádzať k napätiam, nedorozumeniam, spomaleniu, no i k prielomom, obdobiam až hmatateľnej jednoty a napredovaniu Božieho diela. Sledujeme už od počiatku histórie bratislavského zboru až po súčasnosť, ako tieto dve skutočnosti kráčajú ruka v ruke.

Práca začína obyčajnými ľuďmi robotníckeho pôvodu, ktorí prichádzajú z Čiech. Nemajú teologické vzdelanie, no sú to vlastne misionári, pretože zdieľajú svoju vieru s ľuďmi naokolo. Do obrazu vstupuje sestrami Royovými duchovne vyformovaný, a zároveň teologicky vzdelaný Jozef Roháček, no tiež abstinentský spolok Modrý kríž. Dielo sa rodí, ale vznikajú napätia národnostného, teologického i spoločenského charakteru. Má sa spoločenstvo zaradiť pod Jednotu českobratskú, či má vzniknúť Slovenská bratská jednota? Celospoločenské dianie po vzniku prvej republiky má vplyv aj na náboženskú situáciu. Aj spoločenstvo v Bratislave sa vyvíja, delí, no vzniká samostatný zbor Jednoty českobratskej. Zmena po 500 rokoch trvajúcej monarchie je zlomová, Československo mladučké. Prichádzajú hospodárska kríza, druhá svetová vojna, zákazy, príkazy, prenasledovanie, pre niektorých z tohto zboru aj väzenie. V šesťdesiatych rokoch zmena mena cirkvi na Cirkev bratskú. Normalizácia, stavba modlitebne, silné osobnosti. Niektorí viac zameraní na budovanie jadra zboru, iní viac na okolitý svet a misiu – pred Nežnou revolúciou či po nej. Fascinujúci 100 ročný príbeh tohto krásneho zboru.

Vlastne celé dejiny kresťanstva od počiatku sú podobné príbehu Cukrovej.

Apoštol Pavol píše zhruba v roku 61, asi z Ríma, no možno z Kolós, Efezu či Cezarey regionálny list kresťanom v Efeze, Laodikey a okolí – tzv. List Efezanom. Je to asi jediný novozmluvný spis, kde slovo cirkev znamená skôr ono univerzálne spoločenstvo veriacich než miestny zbor.

Po mohutnom kristologickom úvode vraví pisateľ adresátom, čo všetko v nich a pre nich trojjediný Boh učinil, obzvlášť, že aj im daroval záchranu – spasenie z milosti skrze vieru.

Následne prichádza text, na ktorý sa chcem zamerať.

List Efezanom 2, 11 – 22

'Preto vy, kedysi pohanovia podľa tela, pamätajte, že kedysi vás tí, čo sa volajú obrezanými rukou na tele, nazývali neobrezanými, ¹² boli ste v tom čase bez Krista, vylúčení zo spoločenstva Izraela a bez účasti na zmluvách Božieho prísľubu, bez nádeje a bez Boha na svete. ¹³ No vy, čo ste boli kedysi vzdialení, stali ste sa teraz v Ježišovi Kristovi blízkymi skrze Kristovu krv. ¹⁴ Veď on je náš pokoj, keď oboch spojil v jedno a svojím telom zbúral rozdeľujúci múr nepriateľstva, ¹⁵ keď zbavil platnosti Zákon prikázaní s jeho nariadeniami, aby v sebe z dvoch stvoril jedného nového človeka a nastolil pokoj. ¹⁶ Oboch zmieril s Bohom v jednom tele, na kríži usmrtil ich nepriateľstvo. ¹⁷ A keď prišiel, zvestoval pokoj vám, čo boli vzdialení, a pokoj tým, čo boli blízki. ¹⁸ Veď skrze neho máme v jednom Duchu obaja prístup k Otcovi. ¹⁹ A tak teda už nie ste cudzinci a prisťahovalci, ale ste spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny. ²⁰ Ste vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus. ²¹ V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie vo svätý chrám v Pánovi; ²² v ňom ste aj vy spoločne budovaní na Boží príbytok v Duchu.

Téma vytvárania nového Božieho ľudu – teda cirkvi – zo Židov a pohanov – je jednou z dominantných tém Skutkov apoštolov a novozmluvných epištol. A podobne neskôr história cirkvi, a obzvlášť história misie, je plná príbehov zžívania sa rôznych jednotlivcov či skupín. Niektoré sú radostnejšie, iné menej.

V našom texte z druhej kapitoly pripomína apoštol pohanov práve pohanom, aby nezabúdali na to, že boli ešte nedávno bez Krista, vylúčení zo spoločenstva Izraela a bez účasti na zmluvách Božieho prísľubu, bez nádeje a bez Boha na svete.

Napriek tomu, že odvtedy ubehlo 2 000 rokov, tieto slová patria aj nám, lebo aj my sme nežidia, aj my sme pohanovia.

To, čo celú situáciu zmenilo popisuje verš 13: *No vy, čo ste boli kedysi vzdialení, stali ste sa teraz*

v Ježišovi Kristovi blízkyimi skrze Kristovu krv. Aj my, ktorí sme boli vzdialení, sme blízkyimi!!! Haleluja! Dôvod? Kristova krv! To, čo sa stalo na Golgote. Boží Syn zomrel, a vstal z mŕtvych! A preto aj my pohania môžeme byť teraz Bohu blízkyimi.

Verše 14 – 16: Ved' on je náš pokoj, keď oboch spojil v jedno a svojím telom zbúral rozdeľujúci múr nepriateľstva, keď zbavil platnosti Zákon prikázaní s jeho nariadeniami, aby v sebe z dvoch stvoril jedného nového človeka a nastolil pokoj. Oboch zmieril s Bohom v jednom tele, na kríži usmrtil ich nepriateľstvo.

V Jeruzaleme bol Herodesov chrám. Vystúpali ste údajne 14 schodov, a narazili na meter a pol vysoký múr. Ako nežid ste si museli všimnúť, že tento Boh Židov bol pre vás bohom smrti. Všade na tom múre boli výstražné tabuľky s nápisom: „Za presúpenie trest smrti!“

Keď Pavol píše o rozdeľujúcom múre, ktorý Kristus zbúral, tak naráža práve na ten chrámový, ktorého odstránenie je samozrejme úplné, duchovné a večné. Ten Boh už ti nehrozí smrťou, ale ponúka život – večný život – bez ohľadu na to, či si Žid alebo pohan. Z týchto dvoch je jeden človek. Na kríži je usmrtené nepriateľstvo a nastolený Boží pokoj.

Verše 17-19: A keď prišiel, zvestoval pokoj vám, čo ste boli vzdialení, a pokoj tým, čo boli blízki. ¹⁸ Ved' skrze neho máme v jednom Duchu obaja prístup

nie sme, už nie ste cudzinci, ale spoluobčania svätých, všetci spolu členovia Božej rodiny.

A verše 20 až 22 to dopĺňajú: ²⁰ *Ste vybudovaní na základe apoštolov a prorokov, pričom uholným kameňom je Ježiš Kristus. ²¹ V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie vo svätý chrám v Pánovi; ²² v ňom ste aj vy spoločne budovaní na Boží prírbytok v Duchu.*

Nielen táto modlitebňa, ale tento zbor je Božou stavbou, svätým chrámom v Pánovi. Vy spoločne ste budovaní, ste súčasťou Božieho prírbytku v Duchu. A je to preto, lebo uholným kameňom je Kristus.

Aplikácia

Neviem, či si uvedomujeme hĺbkú tých Pavlových slov. Kázeň som začal vetami: Tam, kde to cirkev myslí s nasledovaním Boha vážne, a kde sú normálni omilostení a omylní ľudia, tam vždy bude prichádzať k napätiam, nedorozumeniam, spomaleniu, no i k prielomom, obdobiam až hmatateľnej jednoty a napredovaniu Božieho diela. Sledujeme to od počiatku histórie bratislavského zboru až po súčasnosť.

Môj akcent však dnes nechce byť na tom ťažkom, čo sa v tomto zbore v minulosti udialo, práve naopak. Moje srdce dnes prekypuje vďakou – za otcov a matky viery, za rodinu Kinclovcov a ďalších, ktorí tu zasievali prvé semenka viery, za množstvo slúžiacich kazateľov, z ktorých spomeniem Ladislava

k Otcovi. ¹⁹ A tak teda už nie ste cudzinci a prísťahovalci, ale ste spoluobčania svätých a členovia Božej rodiny.

Tento Boží pokoj bol zvestovaný vtedy v Efeze, a je zvestovaný aj teraz tu v Bratislave. Ja mám veľmi rád tento hlboký text, i to, čo nasleduje v 3. a 4. kapitole. Boží Duch viedol Pavla, a jeho slová sú platné nielen pre tú historickú chvíľu začiatkov cirkvi zo Židov a pohanov. Ten priehradný múr bol odstránený, a ten pokoj Boží je zvestovaný aj nám, ktorí žijeme teraz v 21. storočí tu na Slovensku, aj nám, ktorí vytvárame cirkev, ktorú nazývame bratská, a aj konkrétne vám, ktorí tvoríte práve dnes miestnu cirkev tu na Cukrovej ulici v Bratislave. Už

Mikuleckého, Gustáva Sadloňa, Františka Ciesara, Milana Jurču, Daniela Pastirčáka, Josefa Sýkoru, Petra Kučeru. Som vďačný za vás, ktorí tu roky slúžite v staršovstve, v službe deťom, doraste, mládeži, Kvapôčkach, na modlitebných stretnutiach, v spevokole, v službe seniorom, v iných oblastiach, často za oponou – v kuchyni, v kancelárii či pri upratovaní. Som vďačný za vás v Betánii, v našich školách, v rôznych projektoch, ktoré majú východisko práve v tomto zbore. To, čo Boh učinil skrze tento zbor, skrze ľudí počas tých 100 rokov je vlastne neuveriteľné, nevyčísliteľné a nevypovedateľné. Až v nebi naplno pochopíme všetky tie vzťahové, evanjelizačné a iné väzby, a podľa mňa sa zmôžeme len na

jedno citoslovce vďačnosti. Wow! Vďaka Bohu za vás, milí moji Cukrováci!

A samozrejme tá rozmanitosť i jednota v rozmanitosti sú obrovské, dych berúce, a v niektorých obdobiach aj vyvolávajúce otázky, znepokojenie či napätia.

A preto mi dovoľte na záver znovu len citovať – a v dvoch častiach mierne parafrázovať Pavlove slová z listu Efezanom, ktoré vystihujú aj to moje dnešné prežívanie a pranie pre vás a ďalšie desaťročia zboru na Cukrovej.

Zohýnam kolena pred Otcom, od ktorého má meno každý rod na nebi i na zemi, aby vás – milí Cukrováci – podľa bohatstva svojej slávy posilnil mocou skrze svojho Ducha na vnútornom človeku a aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste tak zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka, a poznať Kristovu lásku, ktorá prevyšuje poznanie, a tak aby ste sa dali naplniť celou Božou plnosťou.

Tomu však, ktorý pôsobením svojej moci v nás a nad to všetko môže urobiť omnoho viac, ako my prosíme alebo rozumieme, tomu sláva v cirkvi

a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia na veky vekov.

Preto vás napomínam ja, predseda Rady, aby ste žili, ako je hodné povolania, ktorým ste boli povolaní, so všetkou pokorou, miernosťou a trpezlivosťou, znášajte sa navzájom v láske. Usilujte sa zachovávať jednotu ducha vo zväzku pokoja.

Jedno je telo a jeden Duch, ako ste aj boli povolaní k jednej nádeji svojho povolania. Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst, jeden Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, skrze všetkých a vo všetkých.

Záverečné požehnanie – z listu Kolosenským:

Ako vyvolení Boží, svätí a milovaní, oblečte si milosrdný súcit, dobrotivosť, pokoru, miernosť, trpezlivosť, navzájom sa znášajte a odpúšťajte si, najmä ak by mal niekto niečo proti niekomu.

Ako Pán odpustil vám, tak aj vy odpúšťajte druhým!

Nadovšetko sa však odejte láskou, ktorá je zväzkom dokonalosti.

A pokoj Kristov nech rozhoduje vo vašich srdciach. ■

KAREL HŮLKA, kazateľ CB v Brne

Velice si vážim vašeho pozvání na kulaté jubileum založení vašeho sboru. Existuje historická vazba mezi vašim a naším sborem z prvních let společného československého státu. Tuto vazbu teď ale nechci nyní připomínat. Dovolte, prosím, abych vás nejprve pozdravil slovy žalmu 103, 1 – 5, *1. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu! 2 Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodíní! 3 On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, 4 vykupuje ze zkázy tvůj život, věnčí tě svým milosrdenstvím a slítováním, 5 po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla.*

V tomto Božím slově bych se chtěl zaměřit zvlášť na poslední 5. verš 103 žalmu. Žalmista o Bohu vyznává, že jeho, totiž žalmistův věk, Bůh obnovuje jako mládí orla. Zatím básnickým obratem je tehdy rozšířená představa, že orel se podobně jako bájný pták Fénix může znovu a znovu obnovovat, a tedy nejen stárnout, ale i mládnout.

Dnes se nad takovou naivní představou ve srovnání s informacemi z moderní biologie můžeme tak trochu pousmát. To, co ale zůstává skutečností, je fakt, že Bůh je Bohem života a obnovy. Nejjasněji byla tato skutečnost ukázána ve vzkříšení Božího Syna Ježíše Krista.

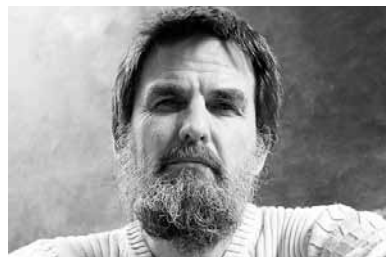
V jistém slova smyslu není Bůh jen ten věkovitý z Danielova proctví a už vůbec není jen důstojným starcem z náboženských obrazů. Prorok Izaiáš o Bohu říká: *Hospodin, Bůh věčný, stvořitel končin země, není zemdlený, jeho rozumnost vystihnout nelze.* (Izaiáš 40, 28)

Poeticky vyjádřil toto věčné Boží mládí anglický novinář a spisovatel G. K. Chesterton ve svém osobním vyznání víry v knize, kterou nazval Ortodoxie. Chesterton tam srovnává čerstvost a sílu dětství a přirovnává ji k samotnému Božímu životu. Píše: „Děti neustále poskakují z nadbytku, ne z nedostatku života. A protože překypují vitalitou, protože jsou plny nespoutané energie, chtějí opakování beze změny. Stále se dožadují: „Udělej to ještě jednou!“ a dospělý to opakuje znovu a znovu, až je z toho člověk polomrtvý. Neboť dospělí nejsou dost silní, aby se radovali z jednotvárnosti.

Ale možná, že Bůh je dost silný, aby se radoval z jednotvárnosti. Možná, že říká každé ráno slunci: „Udělej to ještě jednou.“ a každý večer měsíci: „Udělej to ještě jednou.“ Možná, že všechny sedmikrásky nejsou stejné z automatické nutnosti. Možná, že Bůh tvoří každou zvlášť a nikdy ho to neomrzí. Možná, že má věčnou dychtivost dětství; neboť my jsme zhřešili a zestárli a náš Otec je mladší než my.“

Nedívejme se v tento den jen do minulosti. Ale především bych chtěl náš pohled obrátit k budoucnosti. Jestliže Bůh je Bohem věčného a stále obnovujícího se života věřím, že jste to prožívali, prožíváte a budete prožívat jako sbor i jako jednotlivci.

Dovolil bych si tedy popřát vám v tento slavnostní den, aby vám Bůh vždy dával ze své věčné dychtivosti a radosti. Dovolil bych si vám přát, aby vám Pán dával vždycky novou touhu a očekávání toho, co chce mezi vámi dělat. On je Bůh živý, Bůh obnovující budoucnost nejen po 100 letech, ale po věky a věky. ■

DANIEL PASTIRČÁK,
kazateľ CB Bratislava-Kaplnka,
kazateľom na Cukrovej
bol v rokoch 1992 – 2013

Hoci sa nemôžem zúčastniť vašej oslavy, duchom som s vami. Môj život je hlboko spojený s dejinami Cukrovej. Tu som ako dvadsaťročný ateista stretol Boha a našiel vieru. Tu sa počas totality formovalo moje myslenie viery a duchovný život. I v tom nepriaznivom čase sme vďaka Bohom obdarovaným ľuďom na Cukrovej, dokázali nachádzať cesty, ako slobodne a otvorene žiť svoju vieru a deliť sa o ňu s inými.

Po revolúcii som vás „obťažoval“ priamo z kazateľne. Spolu sme hľadali nové cesty, ako žiť svoju vieru v otvorenej liberálnej spoločnosti.

Dnes žijeme v čase globálneho ohrozenia, sloboda aj na Slovensku sa ocitla v ohrození, spoločnosť je dramaticky rozdelená a vďaka zneužívaniu kresťanstva, nielen Slovenskými, ale i inými svetovými politikmi, sa kresťanstvo prichádzajúcej generácii javí nedôveryhodné.

Sú pred nami nové výzvy, ktorých riešenie nepoznáme. Boh Pána Ježíša Krista je však s nami. Tak ako v minulosti i dnes nám jeho Duch iste pomôže nájsť cesty k tomu, ako zachovať a šíriť evanjelium v novej situácii.

S priáním požehnania pre budúce roky vás pozdravujem citátom od Paula Tilicha:

„Iba ten, kto dokáže vidieť silu v bezmocnosti, celok v útržku, víťazstvo v ponížení, slávu v utrpení, svätosť v obžalovaní, život v usmrtení, iba ten dokáže pri pohľade na Dieťa a Ukrižovaného povedať: Moje oči videli tvoje spasenie!“ ■

ESTER
nová verzia a hudobná inscenácia / 2024/2025

režisér: Ester Kristína Uhlíková
scenár: Hana Vlachová
dirigent: Miroslav Tóth

A ÚVOD
Cez Ester: Kristína Uhlíková
I. Predhovor: organ, soprán

B KRÁČ AHASVÉR
Cez Ester: Kristína Uhlíková
II. Ahasvér: organ, soprán, tenor, bas
Cez Ester: Kristína Uhlíková
III. Ahasvér: organ, soprán, tenor, bas

C MORDOCHAJ 1
Cez Ester: Kristína Uhlíková
IV. Mordochaj: organ, soprán, tenor, bas

D ESTER 1
Cez Ester: Kristína Uhlíková
V. Ester: organ, soprán, tenor, bas

E HAMAN
Cez Ester: Kristína Uhlíková
VI. Haman: organ, soprán, tenor, bas

F MORDOCHAJ 2
Cez Ester: Kristína Uhlíková
VII. Mordochaj: organ, soprán, tenor, bas

G ESTER 2
Cez Ester: Kristína Uhlíková
VIII. Ester: organ, soprán, tenor, bas

H ZVOLANIA
Cez Ester: Kristína Uhlíková
IX. Zvolania: organ, soprán, tenor, bas

I MODLITBA
Cez Ester: Kristína Uhlíková
X. Modlitba: organ, soprán, tenor, bas

J CHORÁL
Cez Ester: Kristína Uhlíková
XI. Chorál: organ, soprán, tenor, bas

III. Most - klavír
Hana Vlachová

IV a Ester 1 - sólo
Hana Vlachová

ESTER

Hudobno-poetické pásmo

Hudba: Slavoj Krupa
Texty piesní: Jana Nagajová
Poetické texty: Kristína Uhlíková

Premiéra: 7. júna 2024

Redakčne pripravil a foto: BOHUSLAV PIATKO

DVE OTÁZKY

Iniciátorovi diela a autorovi hudby
SLAVOJOVI KRUPOVI

Čo ťa oslovilo v príbehu Ester?

Kniha Ester ma svojím obsahom vtiahla do bezvýchodiskovej, beznádejnej situácie Židov. Ich životy boli úplne závislé na neobmedzenej moci kráľa Ahasvéra a ním povereného samolúbeho vládcu Hámana. Na rozkaz kráľa sa Hámanovi klaňali a pokľakli všetci, ktorí boli v jeho blízkosti, okrem jedného – Žida Mordochaja. Mordochaj ide sám proti kráľovmu príkazu, čo vyvolá v Hámanovi najprv opovrhnutie, potom hnev a nenávisť nielen voči nemu, ale tiež k všetkým Židom v kráľovstve. Kniha Ester popisuje dej, ktorého réžiu riadia ľudia opojení mocou. Následky na seba nenechajú dlho čakať. Na Židov je vyhlásené zatýkanie a popravy.

V živote človeka, ale aj v spoločnosti, nastávajú bezvýchodiskové situácie, ktoré z ľudského hľadiska nemožno zmeniť. Celé posolstvo Biblie od Genesis až po Zjavenie popisuje a odhaľuje príčiny a následky nezvládnutej ľudskej zloby a závislosti na moci. Boh: *Videl, že ľudská zloba na zemi je veľká a všetko zmýšľanie ľudského srdca je ustavične naklonené k zlu* (Gen 6, 5). Boží Syn Ježiš Kristus povedal: *Z vnútra, totiž z ľudského srdca vychádzajú zlé myšlienky...* (Mar 7, 21)

Ale kniha Ester ponúka riešenie bezvýchodiskovej situácie. V skrytosti sa odvíja iná scéna, ktorej režisérom nie sú ľudia ale Boh. Mordochaj vychováva Ester, dcéru svojho strýka. Kráľ si po vyhnaní kráľovnej Vašti vyberá Ester za kráľovnú. Mordochaj odhalí sprisahanie proti kráľovi a tým mu zachráni život. Ester na žiadosť Mordochaja a počas intenzívnych modlitieb predstúpi pred kráľa a žiada ho, aby zrušil verdikt o zatýkaní a popravách Židov. Všetko sa zmení, keď kráľ nemôže jednej noci spať a nechá si priniesť kroniku, kde si prečíta záznam o odhalení sprisahania proti nemu a rozhodne sa Mordochaja odmeniť. Bolo to v tom istom čase, keď Mordochajovi Háman postavil šibenicu.

Prečo si zvolil práve tento biblický príbeh?

Bezvýchodiskové situácie v osobnom živote i v spoločnosti viac alebo menej poznáme všetci. Poznali ich učeníci v čase, keď ukrižovali Ježiša. Smrť mala dať bodku za trojročným verejným vystupovaním Pána. Ustrašení učeníci sú v uzavretej miestnosti. To je koniec. Ľudská réžia plná nenávisť dotiahla Pána až na kríž. Božia réžia obracia dejiny sveta v zmŕtvychvstaní Krista. Mám skúsenosť, že sa oplatí plne dôverovať Božej réžii, a to aj v čase, keď sa zdá, že všetko sa skončilo. *Blahoslavení plačúci, lebo oni budú potešení* (Mt 5, 4). V minulých dvoch rokoch som ma zasiahla nečakaná hlboká bolesť, smútok, žalosť, ale prežil som v tej bezvýchodiskovosti úžasné potešenie a povzbudenie. Odkaz knihy Ester ma v tých dvoch rokoch verne sprevádzal. ■

JANA NAGAJOVÁ, texty piesní

Pred 57 rokmi, keď som ako 18-ročná prišla do Bratislavy študovať, začali sme spolupracovať so Slavojom na piesňach. Mne bola veľmi blízka Slavojova hudba a jemu moja poézia.. Začali vznikať spoločné piesne pre Slavojove Trne, napr. Biela holubica, Adventná svieca a ďalšie.

Na jar roku 2023 ma Slavoj oslovil k práci na skladbe Ester. Ponuku som prijala s bážňou.

Ved' to znamenalo nielen sa zladit' so Slavojom, aby text vyjadroval to isté, čo jeho hudba, nielen malým počtom slov povedať veľa, nielen sa vžiť do toho, čo prežívali Ester, Mordochaj a ostatní Židia, ale jasne povedať, že Pán Boh je ten istý a Božie slovo platí i pre nás dnes, zvesť musí byť osobná, ale aj taká, že sa s ňou budú môcť stotožniť aj speváci a poslucháči...

A čo prinášajú piesne?

Na začiatku poetickú alegóriu v skladbe Most, ktorá hovorí o splnení zdanlivo neuskutočniteľnej túžby. (Pôvodne to bola báseň pre chlapca, s ktorým som pracovala pomocou arteterapie, bol nepočujúci s tunelovým videním na krátku vzdialenosť, a teda takmer úplne hluchoslepý, čo ho viedlo do depresie. Nesmierne túžil po svetle a najmä po tom, aby mu niekto prejavil porozumenie a pomohol ukázať, v čom má jeho život zmysel. Udialo sa niečo zdanlivo neuskutočniteľné, stal sa ilustrátorom dvoch mojich knížiek a bol veľmi šťastný.) To ma viedlo k tomu, aby som Slavojovi navrhla, aby skladbu Most, ktorú zhudobnil skôr, než začal s prácou na skladbe Ester, zaradil na úvod.

V piesni, ktorú spieva Ahasvér spolu s tými, ktorí ho obklopujú, ozýva sa nadutá pýcha: *Kto iný všetko v rukách má, ako ja??? Moc je opojná...*

Ako doslovne sa to opakuje dnes pri tých, ktorí si myslia o sebe, že môžu všetko...

Keď sa spieva o Hámanovi: *Kolko zloby, nenávisť ľudské srdce môže v sebe skrývať! Plyní z neho dravá rieka, prúd, čo strhne nevinného...*, vidíme pred sebou novodobého Hitlera a voláme úpenlivo: *Zmeň, Bože, úmysly zlého!*

Ústami Ester sa pýtame: *Kto v srdci žiaľ zmierni, keď obzor je čierny?...*

Kde skrýva sa nádej, kto odpoveď nájde?

Povzbudenie prichádza cez Mordochajov zápas o vieru: *Viera v Boha nad hladinu strachu dvíha ma...*

Vernosť Božia reči mojich vzdychov rozumie...

Ester vyznáva: *Ty, Bože mocný, srdce nádejou dvíhaš. Ty, Bože dobrý, do tmy úzkosti svietiš. Ty, Bože verný, si kotva pevná, dnes ako v minulosti istá pomoc dokázaná.*

Pri týchto slovách som nemohla nemyslieť na verš zo Žalmu 46, 2, ktorý visel nad dverami nášho rodičovského domu:

Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súženiach, nájdenou veľmi dokázanou. (Roh.)

Prichádza Božie riešenie: *Krutý Háman, Boh ťa súdi!!!*

To, čo bolo na začiatku alegóriou, na konci sa stalo realitou: *Umlčaný hlas môže spievať zas: Veľký Bože, tebe sláva, z ruky zlého zachránil si nás!*

Veríme, že sa splnia aj slová zo záverečnej piesne: *Poko, j ako čistá rieka brehy môjho srdca plní, búrka zmlkla, stíchli strachu vlny... ■*

KRISTÍNA UHLÍKOVÁ,
poetické texty

Keď cez Milicu a Pavla Kailingovcov prišla ponuka, aby som sa spojila do tvorivého procesu okolo diela Ester, považovala som to za veľké privilegium a poctu. Hudba Slavoj Krupu a poetika Janky Nagajovej sú podľa mňa legendárne. A príbeh Ester je taký dramatický a fascinujúci! Prečo je vlastne v Biblii? Čo nás má naučiť? Aký je jeho odkaz do dnešných čias? Snažila som sa tento príbeh uchopiť nanovo, prepísať ho očami jednotlivých postáv, ponechať závan starých čias, no súčasne doňho vložiť niečo nové, civilnejšie a zrozumiteľnejšie pre súčasného poslucháča. Text sa mi písal ľahko, nedbala som príliš na štruktúru, no potešila som sa, keď sa zrazu objavil nečakaný rým. Veľmi som sa tešila z toho, ako to napokon všetko do seba zapadlo – prednes, spev i hudba vytvorili celok, ktorý mal dojemnú a neopakovateľnú atmosféru. Som veľmi vďačná, že som mohla byť toho súčasťou. ■

KNIHA ESTER – AKTUALIZÁCIA

PAVEL KAILING

Martin C. Putna je český literát, ktorý sa zaoberá aj európskymi duchovnými dejinami.

Na otázku prečo sa venuje starým textom (aj starozákonným) odpovedá:

„Mám neobyčajne rád niektoré staré veci. Ale ne proto, že jsou staré, nýbrž proto, že vůbec nejsou staré...pro jejich úžasnou mladost... Jen lidé, kteří nikdy nebyli pořádně mladí, mohou považovat minulost za skladiště starých a překonaných věcí... Spisovatel ve chvíli úzkosti hledá nová slova a nachází stará.“

Žid Ježiš priniesol nové zjavenie. V Kristovi sa prelína židovstvo aj kresťanstvo.

V judeokresťanskom príbehu sa skrýva dejinná kontinuita aj diskontinuita.

Keď sa ponoríme do obsahu starozmluvných textov, prekvapí nás ich stále aktuálnosť.

Konkrétne v knihe Ester je postava Hámána, ktorý sa horlivo usiloval vyhladiť všetkých Židov v Perzii v 4. storočí pred Kristom. V 21. storočí máme Hámánovu paralelu, ktorú s podobnou zlobou v programe reprezentuje súčasná teroristická organizácia, ktorá má skoro totožné meno ako Hámán (až na poslednú spoluhlásku v názve). Zhoda je identická najmä v zúrivej snahe vyhubiť Židov. Toto je prvá myšlienka a výzva, ktorá zaujme pozorného čitateľa knihy Ester aj po 2 500 rokoch.

Druhá myšlienka súvisí s faktom, že kniha Ester je jedinou v Biblii, kde nie je priamo spomenuté Božie meno. Niektorí komentátori ju preto s istým zveličením nazvali „sekulárnou“ knihou. Ak sa však zameriame na obsah, zistíme, že ten **zdanlivo neprítomný Boh je v pozadí celého príbehu**. To, že nič sa nedeje náhodne, vystihol Mordochaj, keď odkazuje Ester do paláca: *Kto vie, či si nedosiahla kráľovskú hodnosť práve pre takúto chvíľu, ako je táto?* (Ester 4, 14) A Ester to hneď pochopí, keď vyzve Mordochaja: *Chod', zhromažďdi všetkých Židov... a postíte sa za mňa tri dni a tri noci... potom pôjdem ku kráľovi* (Ester 4, 15) V zdanlivo strategickom rozpoložení počítajú s tým Bohom, ktorého vidí len ich zrak dôvery, že Boh je síce za oponou, ale je stále živý a objaví sa v pravú chvíľu. Nemáme aj my pomerne často otázku: Kde je Boh, keď sa toto zlo odohráva okolo nás? Ustúpil zo scény dejín?

Je užitočné dočítať knihu Ester do konca a ani v súčasnosti nerobiť rýchle závery. Lebo tie môžu zaváňať našim ľudským súdom nad Bohom. Píše o tom aj C. S. Lewis vo svojej známej eseji „Boh na lavici obžalovaných“.

Tretí aspekt drámy možno nazvať **spolupráca Boh – človek**. Mordochaj a Ester sú modelové postavy, ktoré reprezentujú zodpovednosť za svoj príbeh aj príbeh širšej komunity, ktorej sú súčasťou. Mohli sa spoľahnúť na Boží zázrak záchranu. Boh však stvoril človeka ako spolutvorcu svojho osobného príbehu, aj vývoja spoločenstva, v ktorom žije. Je to zjavné od prvých stránok Biblie. O tomto Božom partnerskom pozvaní človeka sa presviedčame v priebehu celých ľudských dejín. A túto spoluzodpovednosť pochopili v rôznych etapách histórie nielen členovia židovského národa, nielen kresťania, ale intuitívne aj ľudia dobrej vôle s empatiou a citlivým svedomím. Hámán reprezentuje esenciu egocentrického zla. Protiváhou, ktorá zachraňuje svet pred zánikom sú Ester a Mordochaj.

Aká by mohla byť moja rola v tomto zápase o dobrú a zodpovednú reprezentáciu ľudského rodu – rodu, stvoreného na Boží obraz? ■

DALIBOR KRUPA

Po celý život bol aktívnym členom zborového života. Od roku 2015 žijú s manželkou Marcelkou v USA, v mestečku Carol Stream neďaleko Chicaga.

Niekedy v čase, keď mal náš bratislavský zbor CB okolo 16 rokov svojej existencie, pribudli do neho dvaja mladomanželia, ktorí vyrastali v CB Prešov, budúci rodičia nás troch – mňa a mojich dvoch mladších bratov. Zborové zhromaždenia sa konali v budove na Cukrovej 4. Bola to budova bývalého vojenského súdu, neskôr upravená pre zborové potreby. K veľkej bohoslužobnej sále bola zbohu prepojená menšia modlitebná sála, kancelária s knihovňou, sociálne zariadenia, byt pre správcu a šatňa. Byt pre kazateľa s rodinou sa nachádzal v nadstavbe. Za domom bola pôvodne záhrada s ovocnými stromami. V dolnom podlaží boli pivničné priestory s osobitným prístupom z ulice, ktoré z časti využíval „št. p. Zelovoc“ ako sklad. Neskôr po ich uvoľnení sa začali využívať na rôzne zborové účely, až kým nedošlo k veľkej prestavbe celej budovy za ochotnej pomoci zboru a celej cirkvi.

Rád by som sa vrátil k obdobiu prvých rokov zboru, o ktorom som počul od starších bratov a sestier. V čase pred založením nášho zboru sa budúci členovia stretávali na domácich pobožnostiach, ale aj pri iných príležitostiach. Po založení zboru nemali hneď vlastného samostatného kazateľa, ale slúžili si navzájom. Občas vypomohli kazatelia z iných zborov. V tom čase existoval zbor Čechov a Slovákov v neďalekej Viedni, ktorý mal náš zbor ako svoju misijnú stanicu. Z toho obdobia si starší členovia možno pamätajú niektorých bratov, medzi inými Chalupku, Školníka, Linharta, Kohouta, Potúčka st. s ich rodinami a ďalších, ktorí sa zaslúžili o náš zbor. V spomienkach sa mi vynárajú tváre niektorých z nich.

Na brata Chalupku si spomínam z čias, keď som ešte ani nechodil do školy. Postarší vždy usmievať pán s veľkou bielou bradou zväčša sedával v lavici pri vchodových dverách, blízko tých, čo prichádzali, aby ich mohol pozdraviť, prihovoriť sa, podať ruku, prípadne ich objat a privítať. Vždy bol hotový povedať nejakú skúsenosť zo svojho života s Pánom Ježišom, nahlas sa pomodlí a poďakovať sa mu.

Brat Školník bol praktickým misionárom, znalcom a veľkým milovníkom Biblie. Prešiel s ňou v 1. svetovej vojne Rusko až do Vladivostoku. Počas 2.

svetovej vojny, keď sa pri náletoch ľudia schovávali v krytoch a v mestských podchodoch, keď sa chveli strachom o život, on sa nahlas modlil, pobádal ich zveriť sa vo viere Kristovi a čítal im žalmy potešenia. V zhromaždení sedával bližšie pri kazateľnici, aby lepšie počul. Rád chodil na stretnutia a pobožnosti mladých. Keď si niekto nevedel spomenúť na nejaký citát z Biblie, len sa bolo treba opýtať jeho. Bol ako živá konkordancia.

Spomínam aj na prvého riadneho duchovného pracovníka zboru Gustáva Sadloňa. Nedeľnú besiedku pre deti viedla spočiatku jeho manželka a časom, keď sa počet detí zväčšoval, Pán pridal ďalších spolupracovníkov – sestru Drahúšku Janotkovú, brata Juraja Potúčka ml. a iných.

Keď sme postúpili do dorastu, venoval sa nám brat Robert Poloha, laický kazateľ nášho zboru. Bol biblicky fundovaný, vedel nás viesť v procese dospievania k duchovnému rastu a dozrievaniu. Bolo to v období zosilneného prenasledovania veriacich, keď sa komunistický režim „postaral“ o našu rodinu, ako aj o mnoho iných rodín tak, že sme niekoľko dlhých rokov žili bez otca, bez finančnej podpory a bez možnosti ďalšieho vzdelávania. Ale náš nebeský Otec nás nikdy neopustil. Nielen že sa o nás naozaj postaral, no dal nám omnoho viac a splnil nám aj „skryté žiadosti srdca“ v oveľa väčšej miere, ako sme si mohli predstaviť. Naučil nás vytrvať sa modliť, dal nám milosť pokorne a smelo svedčiť o jeho moci a láske všade tam, kde nás postavil.

Rád by som pri tejto príležitosti spomenul mená aspoň niektorých bratov, ktorí v našom zbore šírili Božie kráľovstvo, a nás už predišli. Sú to v prvom rade kazatelia Gustáv Sadloň, František Ciesar a starší zboru, ktorým som osobitne vďačný – Ján Rosa, Juraj Krupa, Gustáv Surkoš, Milan Jurčo, Ondrej Lupták, Vladimír Matej, Ján Smolinský, Ján Komrska, Ján Janotka, Bohuslav Spišiak, Vladimír Betina, Dušan Ďuriška, Blahoslav Čičel,...

S vďakou za Božiu pomoc vykročíme smelo do všetkých ďalších dní a rokov života nášho zboru.

Pán je verný, ktorý vás upevní a strážiac zachová od zlého (2 Tes. 3, 3) ■

RUT KRUPA (rod. BETINOVÁ)

Písali sa deväťdesiate roky. Nie len v spoločnosti, ale aj v mojom živote sa otvorila možnosť pre duchovnú prácu s deťmi v zbore na Cukrovej, v ktorom som v rokoch 1991 – 1998 pracovala ako katechetka spolu s Táničkou a Lenkou Borošovou, Ruženkou Boocovou, Milotkou Slančíkovou, Pavlom Komrskom a ďalšími. Zázitkov pri tejto práci s deťmi v nedeľnej besiedke bolo neúrekom. Počas výletov, letných táborov, (indiánsky, židovský, rímsky...), hudobných programov a pravidelného vyučovania v besiedke. Zvlášť jeden z nich – dramaticko-hudobno-výtvarné spracovanie „Chrobáčikov“ od Karafiáta, bol pre mňa mimoriadne silný. Jeho poetickými, hudobnými a výtvarnými tvorcami boli Bohuslav Piatko, Ewald Danel, Lubka Fabriciová a kostýmy navrhla a ušila Svetlanka Čičelová.

Príbeh Chrobáčikov ma sprevádzal od detstva. Zvesť chrobáčikov ako nositeľov svetla ma oslovila. Nesenie svetla v tme vychádza z posolstva Pána Ježiša Krista, ktorý prišiel ako svetlo do tmy, keď povedal: *Ja som prišiel na svet ako svetlo, aby nikto, kto verí vo mňa, nezostal v tme* (Jn 12, 46). Súčasne sme aj my dostali od Neho poverenie, aby sme svietili ako svetlo: *Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je v nebesiach!* (Mt 5, 16). Aj pre tieto dôvody som túžila príbeh o chrobáčikoch priblížiť deťom aj dospelým.

V prípade „Chrobáčikov“ to boli svätotajnske mušky, ktoré každý večer vylietali do tmy, aby svietili. Svietenie sprevádzalo dodržiavanie pravidiel, porušenie ktorých bolo riešené láskavým napomenutím a vedením (postava Janinky). S tým boli spojené rôzne príjemné, úsmevné i smutné udalosti. Toto všetko naše deti zahrli a recitovali v sprievode hudby a obrázkov, ktoré sa premietali na stenu. Interpretmi a výtvarnými tvorcami boli samotné deti.

Verím že poslanie Chrobáčikov má pokračovanie v ich životoch aj dnes, keď sú už dospelými ľuďmi. ■

Z predstavenia Chrobáčiky

Duchovné oživenie v Bratislave nastalo v rokoch 1921 – 23, po ilegálnom návrate J. Roháčka (1921) do ČSR. Činnosť MK v Bratislave personálne posilnili rodiny prisťahovalcov z Nyiregyházy (Školníkovi, Hurajovci, Chalupkovci, Frčkovci). J. Roháček sa nakrátko stal kazateľom spolku MK (1938 – 40). V roku 1940 sa s vedením spolku rozišiel a venoval sa výlučne prekladaniu Biblie a literárnej činnosti.

Po spojení (anschluss) Rakúska s Nemeckom (1938) činnosť českého zboru JČB nacisti vo Viedni zakázali a kazateľ G. Sadloň sa presťahoval do Bratislavy. V kazateľskej službe na Cukrovej bol 33 rokov. V roku 1971 odišiel do dôchodku. Zomrel v Prahe.

Počas existencie Slovenskej republiky (1939 – 45) bola činnosť JČB zakázaná. Po februári 1948 činnosť spolku MK zase zakázali komunisti. Po oslobodení ČSR (1945) práca JČB aj MK bola obnovená. K hnutiu MK na Slovensku sa prihlásil presídlenec zbor z Nyiregyházy (1947) v Leviciach. Prvé kontakty s presídlencami nadviazali bratia M. Jurčo, O. Lupták, D. Ďuriška, B. Findo, J. Potúček, S. Spišiak, S. Činčurák, J. Rosa, O. Fabrici, J. Kavický a V. Matej. V rokoch 1946 – 48 boli pôvodní členovia MK aj s Levičanmi akože „modrokrižanmi“ (autor si pamätá spoločné konferencie MK v Hornej Seči a na Ozdine). Vznikol však problém zastrešenia „modrokrižanov“ niektorou uznanou cirkvou komunistickým režimom. Prebiehali komplikované rokovania o fúzii spolku MK k obnovej JČB, ECAV či metodistickej cirkvi. J. Roháček preferoval založenie Slobodnej reformovanej cirkvi. Riešenie nakoniec vyústilo do spojenia MK s JČB. V roku 1967 sa JČB v dôsledku rozdelenia federácie Československa „prekrstila“ na Cirkev bratskú a o rok vzniklo aj slovenské predsedníctvo.

História v spomienke ŠTEFANA MARKUŠA

Kontakt autora, ako jedného z najstarších pamätníkov, s pôvodnou JČB v Bratislave sa udial začiatkom školského roku 1953. Pamätám si na bratov ako Róbert Poloha, Václav Linhart, Ján Školník, Juraj Krupa, Vladislav Jurčo, Jozef Budaj (pražský), D. Martiš a G. Surkoš. Spomínam si na generáciu mládeže (B. Čičel, J. Hodul, L. Rosa, M. Matej, O. Bálint, L. Kucek a ďalší), ktorá sa stretávala po nedeľných bohoslužbách na Cukrovej ul. Boli to užitočné príležitosti pre rozhovory.

Kazateľ F. Ciesar prišiel do Bratislavy v roku 1971. Jeho obdarenie cirkvi využívala k misií po Slovensku aj v Česku. Za kazateľnicou na Cukrovej sa striedali laickí pracovníci G. Surkoš, J. Potúček, J. Komrska st., M. Jurčo, V. Betina, Š. Markuš, B. Čičel, E. Komárik, D. Krúpa, J. Novák a M. Halža. V rokoch 1967 – 69 sa rozvinula spolupráca s evanjelikálnymi zbormi v zahraničí. Kontakt s Above Bar Church v Southamptone bol mimoriadne požehnaný. V čase politickej konsolidácie Slovensko navštívili význační evanjelikálni kazatelia z Veľkej Británie a USA (Samuel, Stott, Prime, Blanchard, Jackman, Graham a iní). Čulé styky s nemeckou cirkvou udržiavali br. L. Fazekaš a F. Ciesar.

Kazateľ L. Samuel navštívil v rokoch 1970 – 1980 Československo sedemkrát. Zboru CB na Cukrovej ul. daroval prvý elektronický organ. Brat Ciesar sa mu zavďačil slovenským kožucho. Angličan sa zdráhal prijať dar a poznamenal, že „ako by sa mohol kazateľ Božieho slova ukázať na ulici v takom drahom kožuchu“. V roku 1992 kožuč visel v šatni Above Bar Church, akoby zabudnutý, a núkal sa, aby ho konečne už niekto privlastnil. Prežívali sme prekvapujúce, ale požehnané obdobie. ■

V. Matej s dcérou G. Sadloňa Renatou

Vážení a milí priatelia a členovia
Cirkvi bratskej na Cukrovej,

máme za sebou slávnosť – Storočnice, júnovými
počínajúc a septembrovými končiac.

**Chtěl bych všem z celého srdce poděkovat
za vše, čím jste přispěli ke zdárnému průběhu
oslav.**

**Děkuji všem za Vaše cenné nápady, myšlenky
rady, za modlitby i za Vaši přítomnost a
povzbuzení.**

**Děkuji všem, kteří připravovali konkrétní
programy, slova, přednášky, zpívání, modlitby.**

**Děkuji všem, co připravovali materiály,
prezentace, nástěnky, výzdobu, fotografie, všem,
co uklidili před i po všech akcích.**

**Děkuji všem, co pracovali v kuchyni, vařili a
uklízeli, obsluhovali, připravovali místo pro
pohoštění, kávu. Děkuji všem, co přinesli
pohoštění a ovoce.**

**Děkuji všem, co obětovali především svůj čas i
peníze pro zdárný průběh oslav.**

Tedy všem z celého srdce velmi děkuji.

Kéž Pán Bůh Vám oplatí ve vašich osobních
životech. Z celého srdce Vám přeji prožít ve
svých životech krásné a milé Boží zaslíbení:
*Každý bude sedieť pod svojím viničom a pod
svojím figovníkom a nik ho nevydesí, lebo ústa
Hospodina zástupov prehovorili.*

Micheáš 4:4

Petr Kučera - kazatel

Petr.

KRÍŽOVKA				„Rob toľko dobra, koľko len môžeš...” (Charles Dickens)					
Autor: Peter Kailing	Kilopond (skr.)	Stredná miera	Zvolen	POMÔCKY Dhuy, Erato	TAJNIČKA	Staroegypt. boh slnka	Oslavná báseň	Kuchyn. nádoba	Súčasť cementu
Skr. kilopond metra				Vôňa	•				
				Stupeň (skr.)					
Príliš osladil					•				
POMÔCKY Isit, Ra, Sy	Určite				•	Možno			
	Rímsky cisár					Franc. rieka			
Ruský zápor				Končatina	•		Skr. tech. atmosf.		
							Starorím. minca		
Emanuel (skr.)				Citoslovce (ph, oche)	•			Zručne, šikovne	Vražda (hovor.)
				Taliga					
Solmizačná slabika			Cvalom		•				
			K (foneticky)						
Ničivé víchrice					•		Lebo (básn.)		
							Sľuby (česky)		
	Dravé vtáky (myšiaky)	Plošné miery			•	Skr. Slov. rep. rád			
		Prchavá kvapalina							
Aké (básn.)			Chem. zn. astátu		•	Súladi (kniž.)			
			Otec (dom.)			Kód Sýrie			
Čistiaci prášok				Druh horniny	•				S (foneticky)
				Od (rus.)					
Evidentne, jasne					•				
Múza ľubostného básnictva					•	Anglický súhlas			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 8-9/2024

Nezáleží na tom, koľko toho robíme, ale koľko lásky do TOHO VKLADÁME.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 11. 2024. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 11/2024.

Stranu pripravil Peter Kailing

NIET PODOBNEJ KONTINUITY DEJÍN, AKO SÚ

GENERÁCIE VERIAČICH

A NIET VÄČŠIEHO ZÁZRAKU, AKO JE TÁTO PRAVDA

ZBIERKA 28 KÁZNÍ
ZA 1¹⁹²⁴₂₀₂₄ ROKOV
VÝKLADU BIBLIE
V CIRKVI BRATSKÉJ
NA CUKROVEJ ULICI
V BRATISLAVE

Václav Linhart
Ladislav Mikulecký

Gustáv Sadloň
Juraj Potúček
František Ciesar
Blahoslav Čičel
Vladimír Betina
Milan Jurčo
Ján Novák
Daniel Komrška
Daniel Pastičák
Štefan Markuš
Emil Komárík
Jan Komrška
Milan Čičel
Igor André
Josef Sýkora
Matěj Hájek
Juraj Kušníerik
Milena Uhlíková
Daniel Poloha
Jozef Ban
Petr Kučera
Jozef Kerekreťy
Marek Markuš
Krištína Uhlíková
Dávid Kudroč
Milan Mitana

Zbor cirkvi bratskej na cukrovej ulici v Bratislave
oslavuje v roku 2024 sté výročie svojej existencie.

Dôležitou súčasťou „DNA vybavy“ tohto spoločenstva
vždy bol dôraz na kázanie a výklad Biblie. Nová kniha
GENERÁCIE VERIAČICH bude obsahovať kázne kaza-
telov a laikov, ktorí sa v priebehu desaťročí striedali
za kazateľňou a prispievali službou slova na pravidelných
nedeľných bohoslužbách. Edičnému tímu sa podarilo
zozbierať a pre knižné vydanie upraviť dvadsaťosem
unikátnych textov. Každá kázeň je iná, tak ako mali ich
autori iné obdarovania či dôrazy a písali svoje biblické
výklady v rôznych historických a kultúrnych kontextoch.
Všetky kázne však spája spoločný vektor, ktorý ukazuje
k tomu biblickému „základnému kameňu“ či „kmeňu
viniča“, ktorým je Pán Ježiš Kristus a z ktorého vyrástol
nie len storočný vyhonok zboru na Cukrovej, ale z ktorého
vyrastá celá jeho cirkev už viac ako dvestíc rokov.
**Podporte vydanie tejto unikátnej knihy v predpredaji
kúpou jedného z balíčkov kníh od autorov zo zboru
Cirkvi bratskej na Cukrovej v Bratislave:**

1. kniha **GENERÁCIE VERIAČICH**
20 EUR

2. kniha **GENERÁCIE VERIAČICH**

a tri ďalšie diela:

E. Komárík TVOJMU MENU,

D. Raus PÍSEŇ:

T. Komrška ZÁPISKY Z TROLEIBUSU

50 EUR

3. kniha **GENERÁCIE VERIAČICH**

a osem ďalších diel:

D. Pastičák, Š. Markuš, D. Raus,

E. Komárík, K. Uhlíková, T. Komrška,

M. Markuš, J. Lupčák (CD)

90 EUR

www.porta.sk